

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Ardeal és Banat kis- és középipar-
sainak hetilapja. — Az Ipartestületek
Szövetsége, az aradi Iparos Ötthon, az
Ipari Szindikátusok, a Romániai Épi-
tőmesterek Szövetsége és a Timisoarai
Vendéglősök és Kávésok Ipartestülete
hivatalos lapja. Együtt a Timisoarai
„Az Iparos”-sal és a „Fodrász Újság”-
gal

„Tiszteld a tisztos
ipart!”

Lupta pentru existență

Muncitorii șomează, micii meseriași nu au
cămăni, iar marea industrie nu-și poate des-
face produsele.

De: AUREL H. TOADER.

Prim-secretarul Corporației Industriale din
Oradea.

În această epocă de refacere economică, după
ce războiul mondial a trecut cu tăvălugul aproa-
pe peste toate țările europene, o altă pacoste s-a
abătut peste capetele noastre: lipsa de orientare.

O nouă clasă socială.

În viața socială, întotdeauna, s-au putut dis-
tinge două categorii de indivizi, hărăziți în două
planete deosebite: unii cari au vărsat sudori,
sânge și lacrimi pentru ca să se poată bucura de
o existență cât de modestă, iar o altă categorie
care, exploatând pe cei dintâi, au știut să tră-
iască fără a munci.

Progresul civilizației a creat o nouă clasă
socială, cu indivizi recrutați din toate păturile
societății, cari, prin puterea actualelor împreju-
rări economice au fost înălțurați din beneficiul
celor dintâi, dar din îndurarea Zeului Mizeriei
sunt scutiți dela a doua.

Meseriașii cinstiți nu pot exista,
dar șomeurii trăiesc din practi-
ca clandestină a meseriilor.

Nu am întâlnit un singur meseriaș care să
se plângă de două lucruri: a/. Că nu poate
suporta sarcinile publice și b/. că nu are ce să
lucreze. În același timp muncitorii șomeuri fac
concurență strașnică patronilor, fără să suporte
nici o sarcină publică și fără nici un risc. Sunt
meserii în cari numărul clandestinilor este covâr-
șitor față de acel al meseriașilor ce au brevete
industriale în regulă.

Glandestinișmul este cancerul meseriilor, care
roade mereu-acest organism a vieții noastre eco-
nomice. Între actualele împrejurări nici nu mai
putem spera o stărpire radicală a glandestinișmu-
lui, decât doar o restrângere a acestora, dar nu-
mai prin constrângerea lor de a intra în cadrele
legale, supunându-i tuturor sarcinilor publice,
ceiace înseamnă că, mai curând ori mai târziu,
iarăși se vor scufunda, sub povara birurilor, în
rândul sistemului „negru”.

Din toate relele, cel mai mare rău este ex-
cesul de zel al fiscalității, care s-a declarat duș-
man făcș al micilor meseriași. Prin sistemul
confuz al impunerilor și prin mijloacele drastice
de execuție sunt siliți a-și sistă brevetele indus-
triale, ca apoi să lucreze în mod clandestin, cau-
zând astfel pagube însemnate statului, comunei
și chiar societății.

Prigoana fiscală a distrus o sumedenie de
elemente impozabile, îngroșând numărul clandes-
tinilor și al șomeurilor. Prin prigoana fiscală
s-a slăbit temelia micilor meseriași, cari nu au
alt capital decât instrumentele de lucru și nici
alte fonduri de rezervă decât energia brațelor.
Între astfel de împrejurări, orice lovitură dată
micului meseriaș, este fatală, constrângându-l a
recurge la împrumuturi cu dobânzi de uzură, pe
cari mici odată nu o să le mai poată plăti, și
astfel, acest procedeu nefast, devenind un sistem
general, este o adevărată plagă a meseriilor.

Marea industrie stagnează?

Față de mica industrie și în special față de
meseriași, marea industrie este într-o situație
specială, ce nu admite nici o paralelă între acea-

Hogy győzte le Dávid Góliátot...

Târgu-Mureș, az iparos- szövetkezetek városa

Négy és fél esztendő alatt közel huszmillió forgalmat bonyolított le a târgumureși csiz-
makészítő és cipészek anyagbeszerző szövetkezete, pedig mindössze kétszáz ezer lei alap-
tőkével fogott munkához. — Nem maradt a bőr iparosoké mögött a târgumureși férfiszabó
iparosok anyagbeszerzési szövetkezete sem, mert negyedmillió tőkével kezdte, három,
sőt négy milliós évi forgalmat produkál, pedig gyári áron árul és még jótékonykodik is.

Nem ijedtek meg a kereskedőktől és legyőzték a kereskedőket

Írta: NEMEDY GÁBOR.

Ki gondolná madártávlatból, hogy nem a dus
buzamezők forgalmas vidékei, hanem a görbe
Székelyország az iparos szövetkezetek igazi ha-
zája.

Valljuk be, — hiszen ennek az újságnak sze-
rény keretében magunk között vagyunk, — min-
dennel törődik, minden iránt érdeklődik, ezer kö-
zömbös dologgal szívesen foglalkozik az iparos,
csak a saját ügyeivel nem. Minden érdek érdekli,
csak a maga érdekeit halogatja napról-napra,
míg azután csakugyan nincs más választása,
minthogy visszaadja az iparengedélyét és be-
csukja a „bolt”-ot. A kifogás ilyenkor persze
könnyű helyen áll. „Rosszak a viszonyok”, „ma-
gasak az adók”, „nem becsülik meg az iparos ve-
rejtékes munkáját, nagy szaktudását”... és így
tovább, a végtelenségig. Nincs gyűlöletesebb do-
log, mint a féligazság és ezért vérig bosszantó,
hogy az előbbi megállapítások megfelelnek a va-
lóságnak. De ha százszor igazak is, lehetnek-e
annyira igazak, hogy beletörődjünk megváltoztat-
hatatlanságukba? Még leírni is nehéz ezt a ret-
entően hosszú szót, hát még elfogadni, amikor
a magunk és a családunk holnapi kenyere forog
kockán?

Nos, kirukkolok végre e cikk igazi tárgyával:

Kilencven szabó összefogott...

1929-ben alakult meg ötszáz ezer lei alaptő-
kével Târgumureșen, Székelyföld fővárosában a
„Szabómesterek Szövetkezete”. Ennek a tekinté-
lyes összegnek azonban csak a felét adta össze in-
duláskor a 90 kisember, az összeg másik feléről
később lesz majd szó. Akik bekapcsolódtak a

a görbe ország székely iparossága nem törődik
bele, hogy rosszak a viszonyok. Küzd, próbálko-
zik, töri azt a csavaros esztét, hogy miképpen le-
hetne kierőszakolni a legrosszabb viszonyok irigy
szűkmarkából is becsületes munka árán a min-
dennapi kenyeret. Pedig a Székelyföldön sovány
a szántóföld, zord az időjárás és nem kapós vi-
lágpiaci cikk a fa, ami erre felé még néhány év-
vel ezelőtt is sok száz ezer embernek puha kenyé-
ret adott. Talán, sőt minden valószínűség szerint
éppen a sok rossz haljóslatu találkozása idézte
elő, hogy Székelyország iparosai között akadtak
nehány százan, akik az eszűkhöz folyamodtak.
Többet ésszel, mint erővel, — ragadták meg az
ősregi közmondást és felfedezték, ami ma már
a gazdaságtörténelem sohasem hervadó, ércbe ün-
tött aranyigazsága:

egyedül az mentheti ki a mai gazdasági élet
mindent elsöprő gazdasági háborújából a kis-
embert, ha szövetkezetekbe tömörül.

És Székelyországban megpróbálták...

De elég is volt talán a terjedős bevezetés-
ből. Lássuk a tényeket. Beszéljen az iparosajtó
krónikása helyett a névtelen székely iparosok
diadalmas cselekedete!

mozgalomba, ötszáz leivel jegyezték le egy-egy
szövetkezeti részvényt.

A târgumureși „Szabók Szövetkezeté”-nek, a
melyben

csak a férfiszabók tömörültek,

az volt a programja, hogy gyári áron lássa el

te, din punct de vedere al sistemului de produc-
ție și de valorizare.

Până când de o parte nu se poate separa
munca de capital și producția propriu-zisă de va-
lorizare, în marea industrie munca și capitalul
interven ca două elemente separate și bine defi-
nite, iar în ceiace privește producția și valori-
zarea aceste formează secțiuni absolut aparte,
fiind legate doar printr'un raport bazat pe un
calcul de rentabilitate. Meseriașul lucrează pen-
tru asigurarea existenței sale și a familiei, pe
când marea industrie pentru fructificarea ca-
pitalului existent și pentru creierea unor noi
capitaluri.

Micul meseriaș când își închide atelierul
și-a sistat orice operație, atât producția cât și
valorizarea, iar până la găsirea unui alt mijloc

de existență se întreține prin valorizarea instru-
mentelor de lucru și a instalațiilor pe cari este
nevoit a le vinde, pe când marea industrie care
nu-și mai poate plasa produsele în măsura
producției, oprește fabrica, sau reduce produc-
ția, dar continuă cu valorizarea produselor de-
pozitate.

Vedem deci că actuala criză înseamnă pen-
tru marea industrie reducerea câștigurilor, în
cel mai rău caz pierderi, dar pentru meseriași
înseamnă a pierde pâinea de toate zilele. Pentru
acest motiv trebuie aplicate diferite consideren-
te între aceste două elemente economice, sprijî-
nind pe cei mai slabi, fiindcă ei sunt și mai
mulți la număr, dar și pentru că astfel este și
echitabil din toate punctele de vedere.

tagjait és iparosvásárlóit a ruhakészítéshez szükséges összes anyagokkal. Befizették a negyedmilió és megkezdődött a munka.

A negyedmilió leies alap tízmilliókat mozgató!...

Az 1929-30-as szezonban négyemléi leies forgalmat ért el a 90 szabómeister szövetségi próbálkozása, a tavalyi rossz esztendőben is csak hárommillió leire csökkent az a forgalom és az idei félelmi mérleg valamivel jobb volt, mint a múlt esztendő nyári leltára.

Nem árt, ha ideiktatjuk, hogyan működik ez a szövetség. Tárgumureş egyik igen forgalmas központi uccájában: Str. Ştefan cel Mare 9. szám alatt fényes uccai üzlethelyiségek van, amelynek most, az őszi áru beérkezése előtt is

közel háromnegyedmilió leit ér meg a raktára. Nehány hét múlva ennek az összegnek kétszeresét, sőt háromszorosát fogják megérni a tárgumureş szabószövetkezet szövetei és hozzávalói. Lesz tehát választék bőven. Nincs az a finnyás megrendelő, akit ne tudnának kielégíteni a szövetséget tagjai.

Negyedmilió lei kezdőtőke, ugyanannyi jutalék és kész a félmillió alapítóke...

A Szövetkezet munkamenete a következő: Gyári ártalpa és a Szövetkezetnél jegyzett részvényei arányában hitelkeretet állapítanak meg a szövetség minden tagjának. Ennek a hitelkeretnek alapul vétele mellett 120-180 napra kap ártalpa minden tag gyári áron, kamat felszámítása nélkül. Közvetlenül hasznuk tehát a tárgumureş szabóknak, hogy a saját boltjukban jö-áru vásárolhatnak, előnyös hitelfeltételek mellett, olcsó áron. Van azonban közvetlen hasznuk is, mert annak ellenére, hogy az említett feltételek mellett működik a tárgumureş szabószövetkezet,

az 1929-ben befizetett negyedmilió alapítóke másik felét, a második negyedmiliót, már nem kellett befizetniük, mert ezt az összeget már megkereste számukra a szövetség.

A részvényesek tehát a befizetett tényleges összeg duplája erejéig kaptak részvényeket és ma már valóban ötszáz ezer leire rug a székelyföldi szabószövetkezet alapítókéje. A jutalékot az egyes tagok az általuk elért forgalom arányában kapják.

Meg kellett küzdeniük a kereskedőkkel...

A szövetség működése természetesen nem ment akadályok nélkül.

Meg kellett vívniuk a maguk elkeseredett harcát a kereskedőkkel,

akiket a kisembereknek ez a szerény vállalkozása legérzékenyebb oldalukon érintett. Izgalmas részletekben bővelkedett ez a küzdelem, de

egyetlen fázisában sem vált veszedelmessé a fiatal iparos szövetség életére.

A megszervezkedett szabók aránylag könnyen legyőzték az árhabort és az intrikákat. Az eredmény az lett, hogy

a tárgumureş kereskedők kénytelenek voltak lassúítani a férjiruha-szövetek és hozzávalók árait.

Közvetve tehát az egész tárgumureş közönségnek mag volt a haszna abból hogy a székely fővárosban kilencven szabó összefogott...

Szegény „Tamás”-ok...

Pedig nem kilencven szabómeister működik Tárgumureşen, hanem 180. A székely főváros férfiszabóinak ötven százaléka máig sem látta be, hogy mi az ön maga iránti kötelessége. Nem sajnáljuk őket. Aki annyira „Tamás”, hogy még a saját szemeinek sem hisz,

megérdemli, hogy ne részesüljön a közösség vállalt munkásságának hasznából.

Sok a haszon, olcsó az áru és mégis telik jótékonyosságra...

Sok haszon, diadalmas anyagi eredmények kísérték a 90 székelyföldi szabó összefogását, pedig nem voltak szűkebbük.

Minden iparos jóléti mozgalomban az élen állók között szerepelt a szabószövetkezet.

A Magyar Iparos Egyesület által fenntartott agglomeráció egy iparos öregjét az évi hater ezer leies költség fedezésével a fiatal szövetséget tartja el.

Minden kulturális megmozdulást támogatnak erkölcsi és anyagi hozzájárulásukkal egyaránt. Az elszegényedett, keresetképtelen helyi szabókat állandó készpénzsegéllyel támogatják.

Kiknek köszönhető?

Ugyebár helyénvaló, hogy megemlítsük, kiknek a munkája eredményezte mindezt. Kik voltak, akik megpendítették a gondolatot és működnek ma is napról napra a szép ügyhöz méltó nagy és áldozatos buzgalommal a tárgumureş szabószövetkezet boldogulása és szebb jövője érdekében? Ime:

Elnök: Tóthfalussy Sándor. **Igazgatósági tagok:** Burján Lajos, Székely Sándor, Nyisztor György, Nemes Dénes, Kokos Rudolf, Kiss András, Gligor Péter, Bálint Ferenc, Bálint Lázár, Theisz János, Jakab Sándor, Kerekes Árpád. **Felügyelőbizottság:** Coros Sándor, Kacsóvszky Ferenc, Magyar István. **Üzletvezető:** Birtolon Béla

Száz csizmadia, tizennégy cipész és közel huszmillió lei

Hát igen, a büszke nagyvárosok lábbelikészítő iparossága is megérdemli a súlyos erkölcsi prédikációt, mert amit az utóbbi öt esztendő folyamán a tárgumureş „Bőriparosok Árucarnoka” produkált, semmiben nem áll mögöttes a székely főváros szabói által elért eredményeknek. Gondolkoztunk is, melyiket iktassuk e szerény cikk élére és végülis azért győzték a szabók, mert az ő szövetségük már 1929-ben megalakult, míg a „Bőriparosok Szövetkezete” csak 1930 április 10-én kezdte meg működését.

Es bizony, mint az alábbiak bizonyítják, a melyek kapcsán csak úgy nyüzsgönek a milliók, a székely főváros bőriparosságának szövetségi mozgalma nem volt áprilisi tréfa, hanem igen komoly közgazdasági megmozdulás. Az alább sorakozó száraz adatok ékesen beszélnek maguk helyett.

A Bőriparosok Árucarnoka kétszáz ezer leivel kezdte...

Száz tizennégy tagja volt megindulásakor a szövetségnek.

Érdekes, hogy a tagok túlnyomó része a konzervatívabb csizmadiaiparosok közül került ki. Egy részvény árát 1000 leiben állapították meg és

200.000 lei került az első évben befizetésre. Lássuk, mit produkált ez a szerény kétszáz ezer lei?

Közel huszmillió négy és fél év alatt...

1930-ban 3.300.000 lei volt a forgalom, 1931-ben 3.600.000 lei, 1932-ben 4.900.000 lei, 1933-ban 3.600.000 lei, 1934-ben 3.200.000 lei és az

Öldöklő háborúság a bőrkereskedőkkel...

Miért volt szükség erre a szövetségi boltra? A székely főváros csizmakészítői és cipészei látták, hogy

a bőrkereskedő 20-30 leit keres egy kiló talpon és 10-14 leit egy kvadrát box-bőrön.

Ma már más a helyzet. Megnyílt a szövetségi bolt és letörte az árakat.

Ma már a kereskedő egy leies haszonnal kénytelen eladni a box-bőr kvadrátját és meg kell elégednie azzal, hogy egy kiló talpbőrön 5 leit keres.

Ezt a hatalmas eredményt bizony nem adták olcsón.

A hatalmas tőkékkel és összeköttetésekkel bíró kereskedők minden megengedhető és nem megengedhető eszközt igénybe vettek, hogy a kisiparosok boltját letörjék.

Azzal kezdték, hogy irtak a gyáraknak, amelyekkel 30-40 éves összeköttetésük volt. Ne adjanak árut a Bőriparosok Árucarnokának, mert ellenkező esetben megszüntetnek velük minden összeköttetést. Egyes gyárak be is dőltek eleinte a fenyegetésnek, de rövidesen belátták, hogyha ők nem adnak, ad más gyár. A szövetséget percig se maradt áru nélkül.

A „bojkott” tüneményes gyorsasággal összeomlott.

A helyi piac bőrkereskedői ekkor összeadtak

Erkölcsei prédikáció.

Arad, Timisoara, Cluj, Oradea, Sarmare és még sok más szűkebb hazánkbeli város férfiszabó iparosai! Kell-e a fentiek után még kommentár? Szükségetek van-e rá, hogy még több adatot olvassunk a fejtekre a tárgumureş szabók diadalmas munkásságából? Eltűrték, hogy mindenki, aki ezt a cikket elolvassa, azt higgye — és mi tagadás, joggal, — hogy Tóthfalussy Sándor és társai, akik éppen olyan iparosemberek, mint ti, sőt sok százatoknál igen sokkal szegényebb emberek, emeletnyi magasságban állanak fölöttetek? Tűrték ezt, szabóiparos testvéreim?

Na de elég volt már a férfiszabók leckeztetéséből. Lássuk most a székely főváros csizmadiait és cipészeit. Vajjon tőlük is kiteh valami olyan, minek folytán ennek a cikknek a végén méltán hullanak a fenti dörgedelmes prédikáció szemrehányásai a felsorolt büszke erdélyi és bányai városok csizmadiaira és cipészeire is?

Idéi 1935-ik esztendőben, bár az őszi szezon hozza az év forgalmának lényegesen nagyobbik felét, máris 1.200.000 lei az évi forgalom. Ez bizony

közel huszmilliót tesz ki négy és fél esztendő alatt.

Az eredetileg befektetett 200.000 lei tehát

négy és félesztendő lefolyása alatt önmagának százszorosát forgatta meg a székelyföldi csizmakészítő és cipésziparosok dolgozó kezeiben!

Egymilliókétszáz ezer lei vagyon, negyedmilió vásárlási jutalék...

Hogy működik a Bőriparosok Árucarnoka? 60-90 napra adja tagjainak az árut ugyanolyan hitelkeret-megállapítással, mint a szabók szövetsége. Ugyancsak gyári árakkal dolgozik és

ma már 1.200.000 leit ér a vagyona áruba, berendezésben és minden tekintetben elsőrendű kintlevőségben.

A hitelre kihelyezett áru értéke félmillió leit tesz jelenleg ki.

Tárgumureş főterén díszlik a „Bőriparosok Árucarnoka” impozáns bolti helyisége. A fentebb felsorakoztatott forgalmi számadatok után nincs mit csodálkoznunk fölötté, hogy a négy és fél esztendő folyamán annak ellenére, hogy tagjai gyári áron vásároltak, hogy a befektetett kétszáz ezer leik megsokszorozódott,

negyedmilió leit kaptak a szövetségetől vissza vásárlási jutalék címén.

nehány százezer leit és ezt az összeget arra használták fel, hogy

gyári áron alul dobjanak a piacra portékát. A szövetséget megvárta, míg a „kiéhezhetési kaszsa” elfogy, az érdekelt iparosok a markukba nevetek és rövidesen

fiaskóval végződött ez az akció is.

A kereskedők harmadik módszere azonban részben sikerrel járt.

Akadnak és akadnak ma is iparosok, akik árulói kartársai és a maguk érdekeiknek. Akadtak iparosok, akik az iparosság és a kereskedők közötti kenyérharcban azért a bizonyos 30 ezüst pénzért a kereskedők pártjára állottak.

A Judás-ok munkája csalódást hozott, de nem volt nagy csapás,

mert a szövetséget tagjai keresztülléptek rajtuk és — győzték.

Ma már igen előnyös feltételek mellett állandó vevője a szövetség a cluji Dermata bőrgyárnak.

Hatszáz ezer leies hitelkeret mellett még a gyári eladási árból is rabottot kap a gyártól a tárgumureş lábbelikészítő iparosok szövetsége.

Az eddig elért sikerekkel azonban nem elégszik meg ez az iparos alakulat. Most azon törik a fejüket, hogy

csizmadiák és cipészek össze fognak állni és termelési, valamint eladási szövetkezetbe tömörülnek.

Habvan iparos tartana így egy műhelyt, amely egy adót fizetne, egy helyiséget tartana fent és így összehasonlíthatatlanul előnyösebb feltételek mellett működhetnének a közös üzemben mindnyájan. Megváltoztatnák az ilyen alapon alakított iparos szövetkezetek az ipari piacon manapság uralkodó tarthatatlan állapotokat is hogy az árat a kisüzemek verik le.

Ha a kisüzemekből középüzemek és nagyüzemek alakulnak, mód adódik komoly és egységes árpolitika keresztülvitelére is.

Köbölkuti József elnök, Muzsnai Domokos üzletvezető...

A lelkes csoportnak, amely a fenti eredmények elérésében a Bőriparosok Árucarnoka élén mint vezető szerepel, Köbölkuti József csizmakészítő mester az elnöke. Alelnök: Coros Péter cipész, jegyző Nagy Sándor cipész. Az igazgatóság tagjai: Szabó Sándor, Szabó Gergely, Nagy Gyula, Nagy Dénes, Veréb Ferenc, Simon Elek, Simon Lajos, Felszeghy István, Deutscher Ferenc. A felügyelőbizottságnak Tókes Károly, Oprea György és Maroscher Gusztáv a tagjai. Üzletvezető Muzsnai Domokos, aki mint volt bankigazgató és bányárigazgató kellő hozzáértéssel irányítja az üzletet. A termelő szövetkezetek felállításának terve és kidolgozása szintén az ő munkája.

„Magaszó”, amely maga szó...

Igen szép és eredményes munkát fejtett ki ez a Muzsnai Domokos Tárguművesen a szövetkezeti élet általános fellendülése körül is. Oroszlánrésze van abban, hogy a székely fővárosban két évvel ezelőtt

a két előbbi iparos szövetkezet támogatásával megszületett a „Magaszó”, a Marosmegyei Általános Gazdasági Szövetkezet.

Hangya-szerű szövetkezeti boltot tart fent ennek az intézménynek 110 tagja. A szövetkezeti boltban „minden” kapható, 120.000 lei az alaptőkéje, tagjai nagyrészt az iparosok közül kerülnek ki és igen nagy jövő áll előtte.

A tárguművesi szabók, csizmakészítők és cipészek nem estek abba a hibába, hogy az első sikerük után imádják önmagukat és imádják a múltat.

Az elért eredmények számukra csak arra jók, hogy új sikerekre merítsenek erőt azokból.

1982 augusztusában a szövetkezeti napot 2500 ember részvételével ünnepelte meg a székely főváros.

Ebből a diszes ünnepségből született meg a „Magaszó”.

Szójj Te is!...

Te se járhat más uton, ha boldogulni akarsz, más városbeli Iparos Testvér! Magadnak kell megfognod és megszönnöd a szájakat, a mely a közösséghez, szakmádbeli iparos társaidhoz fűz. Magadnak kell felismerned a vitathatatlan tényt, hogy a küzködő iparosság magára van bízva és egyedül önmagában bízhatik. És ha ezt felismered, már csak egy lépés, hogy a székelyföldi szabók, csizmakészítők és cipészek diadalmas példájára Te is a kovácsa légy a magad és városodbeli szaktársaid boldogulásának és szerencséjének.

MIERT OLYAN KEVÉS?

Recegené észreveszi, hogy a férje bőrdírdőket készít ki és csomagolni kezd.

— Mi az, Adolf, — kérdezi csodálkozva — te elutazol?

— Bizony, — feleli Recege — elutazom Lappföldre.

— Hát mit keresel te Lappföldön?

— Mit? — mondja röhögve Recege — Lappföldön olyan férfihány van, hogy ott a nők egy csókért háromszáz leit fizetnek.

— Ugy, — bólint Recegené, majd ő is csomagolni kezd, ez pedig Recegené tünik fel:

— Te is utazol, Sárikáim?

— Igen, — feleli Recegené — jövők veled, mert nagyon kíváncsi vagyok arra, hogy fogsz te havi hatszáz leiből megélni.

A létért való küzdelem

A munkások nem nyernek elhelyezkedést, a kisiparosoknak nincsenek megrendeléseik, a nagyipar pedig nem tudja elhelyezni termékeit.

Írta: AUREL H. TOADER,
az oradeai Ipartestület főtájkára.

Az oradeai Ipartestület kiváló főtájkának érdekes és a mai helyzetre élesen rávilágító cikkét román nyelven lapunk vezető helyén közöljük. Alább a cikk magyar nyelvű kivonatát adjuk:

A jelenlegi gazdasági és lelki válság egyik tünete a tájékozódás hiánya. A civilizáció e századában lépten nyomon botcsinálta közgazdászok tűnnek fel, akik — minden felelősség és lelkiismeretfurdalás nélkül — kísérleteznek különböző gazdasági elgondolásaikkal a szerencsétlen polgár bőrén.

A társadalmi életben minden időben kétféle egyént, csoportot lehetett megkülönböztetni. Az egyiknek verejtéket, vért, könnyet kellett áldoznia a legszerényebb egzisztenciáért, a másik pedig kihasználta ezt a csoportot és munka nélkül kitűnően megélt.

A civilizáció fejlődése egy új társadalmi osztályt teremtett, amelynek tagjai a társadalom minden rétegéből rekrutálódtak. Ezek mentesültek az első kategóriába tartozók szenvedéseitől, de nem kapták meg a másik csoportba tartozók nyereségeit. Ez a társadalmi osztály a kisiparos-ság.

A becsületes iparosok nem tudják magukat fentartani, a munkanélküliek pedig kontárkodásból élnek.

Még nem találkoztam két iparossal aki ne panaszkodna volna el a következőket:

Nem tudja elviselni a közterheket és nincs elegendő munkája.

Ugyanakkor pedig a munkanélküli alkalmazottak veszélyes versenyt támasztanak az iparosoknak, anélkül, hogy a közterhehez hozzájárulnának vagy egyéb rizikójuk lenne.

Vannak olyan iparágak, amelyekben a kontárok száma jóval felülmúlja az iparendelével rendelkező iparosokét.

A kontárság az iparosság rákfenéje, amely egyre gyengíti gazdasági életünknek ezt a fontos tényezőjét. A jelenlegi körülmények között már nem is remélhetjük a kontárság radikális kiirtását és csak a kontárság korlátozásában bízhatunk. A kontárság elleni küzdelem ugyanis azzal a következménnyel jár, hogy a kontárokat a törvények keretei közé szorítjuk és részt vétetünk velük a közterhekben. Ez pedig előbb-utóbb oda vezet, hogy a volt kontár a közterhek alatt összeroppan és újból a „fekete-rendszerbe” való visszatérésre kényszerül.

Az iparosság összes bajai közül egyik legsúlyosabb a pénzügyi hatóságok tulbuzgósága. Egyes helyeken a pénzügyi hatóságok valósággal

ugy viselkednek, mintha nyílt-elleneségei lennének az iparosságnak. A kivetések zavaros rendszere és a végrehajtások drasztikus módszereinek alkalmazása következtében az iparosok egyrésze arra kényszerül, hogy iparendeléstét visszaadja és kontárként dolgozzon. Ebben az esetben pedig nemcsak az iparosnak, de az államnak, a közságnak és az egész társadalomnak kárt okoz.

A helytelen adózási rendszer sok adóalanyt bönkretett, és szaporítottak kontárok és munkanélküliek számát. Ennek következtében megrendült a kisiparosság létalapja.

A kisiparosnak tudvalevőleg nincs más tőkéje, mint a szerszámai és más tartalékalapja, mint két karjának ereje.

Ilyen körülmények között minden újabb csapás végzetes lehet a kisiparos számára, aki egyes helyeken arra kényszerül, hogy uzsorakamatra vegyen fel kölcsönöket, amelyeket sohasem tud megadni.

A nagyipar helyzete

A kisiparral szemben a nagyipar különleges helyzetben van, úgy, hogy e két gazdasági tényező között nem lehet hasonlatot vonni sem a termelés, sem az értékesítés szempontjából.

Amíg a kisiparosnál a tőke nem választható el a munkától, valamint a tulajdonképeni termelés az értékesítéstől, a nagyiparban a tőke és a munka két külön, élesen elhatárolt tényezőként jelentkezik. Ami pedig a termelést és az értékesítést illeti, ez szintén teljesen két külön csoportot képez, hiszen csak egy rentabilitási számítás köti kettőjüket össze.

A kisiparos a maga és családja egzisztenciájának biztosítása végett dolgozik,

míg a nagyipar a már meglévő tőke gyümölcsösztetését és új tőkék előteremtését tartja szem előtt.

A kisiparos, amint bezárja műhelyét, mindennemű további tevékenységet beszüntet, úgy a termelést, mint az értékesítést és új megélnetési lehetőség találasáig szerszámainak és berendezésének eladásából tartja fenn magát. A nagyiparos, ha nem tudja termékeit a termelés arányában elhelyezni, lezárja gyárat vagy csökkenti a termelést, de folytatja tevékenységét az elraktározott áruk értékesítése révén.

A fentiekből nyilvánvalóvá válik, hogy a jelenlegi válság a nagyipar számára a nyereségek csökkentését jelenti, a legrosszabb esetben veszteséget, a kisiparos számára viszont mindennapi kenyerre elvesztést idézi elő. Ezért kell e két termelési ággal kapcsolatos elbánásban különböző szempontokat figyelemmel kísérni. Segíteni kell a gyengébbeket, mert hiszen szám szerint többen vannak, de azért is, mert így igazságos ez minden szempontból.

Jubilál a gheorgheni-i Ipartestület

Zászlóavatással egybekötött jubiláris ünnepség augusztus 18-án. — Messze vidékekről érkeznek küldöttségek az ünnepségre.

Ardealban és Banatban ezekben a hónapokban számos ipartestület ünnepli fennállásának ötven esztendő jubileumát. Az ipartestületi törvény életbeléptetése után szinte azonos időpontban alakultak ezek az ipartestületek és ezért erre az esztendőre esik a legtöbb ardeali és banati ipartestület megalakulásának ötven éves évfordulója.

Ezek közül a jubileumi ünnepségek közül méreteiben és arányaiban, valamint megrendezésének nagyvonalúságában magasan kiemelkedik majd a gheorgheni-i ipartestület jubiláris ünnepsége, amelyet augusztus 18-ikán rendeznek meg. Nemcsak Gheorgheniában, de messze vidéken is már most nagy az érdeklődés a jubiláris

ünnepség iránt, amelyet zászlóavatással kötnek egybe. Az ünnepségen előreláthatólag nemcsak a gheorgheni-i, de a környékbeli iparosság is részt vesz és számos ardeali város iparossága képviseli magát.

A felfokozott érdeklődés száz százalékban érlelt, mert hiszen Ardeal egyik nagymultu és legszebb eredményeket felmutató ipartestületének jubileumáról van szó. Az ünnepség előkészítő munkájának oroszánrészt igaz lelkesedéssel és körültekintéssel az erélyes Stengel elnök és agilis titkára végzik. Az ő személyük biztosítéka annak, hogy a jubiláris ünnepség és zászlóavatás méltó keretek között impozáns módon fog lefolyni.

Jogesetek a kisipar köréből

Mikor illet meg a balesetet szenvedett munkást kártérítés a munkaadó által magánbiztosító társasággal kötött külön biztosításból

Az alábbi jogesetben szereplő iparvállalat és annak munkásai abban állapodtak meg, hogy mivel az üzemi balesetek veszélyes üzemekre vonatkozó törvényes megállapítások, egyik magánbiztosító társaságnál valamennyi munkásra érvényes balesetbiztosítást kötnek, amelyek díjait a biztosító társaságnak a cég munkásai és a munkaadó 50 százalékos arányban fizetik. A megállapodásban, mint kedvezményezett a munkaadó szerepelt. A munkaadó kötelezte magát, hogy valamennyi nála alkalmazásban levő munkást biztosít baleset ellen, neveiket pontosan bejelenti a biztosítónak, valamint a munkakört is, amelyet azok végeznek. Köteles a munkaadó az egyes munkások kilépése esetén úgy a kilépő munkás, mint a helyébe felvett munkás nevét idejében és pontosan szintén bejelenteni.

A biztosítási szerződésben vállalt terhek fizetésének módját és feltételeit a munkaadó és a munkások a kötvénytől függetlenül külön megállapodás alapján szabályozták és fizették, mint említettük, olyan módon, hogy minden munkásra eső biztosítási díjnak felét a munkás és felét a munkaadó fizette.

Az egyik munkás, aki az üzemben szintén biztosítva volt, üzemi balesetet szenvedett. A megfelelő eljárás kapcsán a munkásbiztosító pénztár a vonatkozó törvény rendelkezései alapján előírásszerűen kártalanította a munkást. A munkásbiztosító által megítélt és kiutalt kártérítési összeg, — mint az köztudomású, — nem felel meg a munkaképesség elszorított csökkenésének. A társadalombiztosító ugyanis a fizetett évek és illeték-összegek alapján csak igen mérsékelt összegben állapíthatja meg ilyen esetekben a baleseti kártérítést, ami egyáltalán nem felel meg a balesetet szenvedett munkás tényleges kárának, ami munkaképességének csökkenése folytán állott elő.

A balesetet szenvedett munkás erre való hivatkozással kérte a munkaadót, hogy a biztosító társaságtól az ő balesete címén felvett összegeket adja át neki és azon a címen, hogy a biztosító társaság által fizetett összeg sem elégséges arra, hogy munkaképességének a baleset által elszorított nagyfokú csökkenésénél számára elegendő kártérítést nyújtson, azt is kérte, hogy a munkaadó ezt az összeget egészítse ki, hogy a tényleges kára ilyen módon teljes egészében megtérüljön. Mivel a munkaadó erre nem volt hajlandó, a balesetet szenvedett munkás kártérítési pert tett ellene folyamatba.

A munkaadó arra való hivatkozással, hogy a kereset alaptalan, annak elutasítását kérte. A magánbiztosító társasággal kötött biztosítási kötvényben, mint kedvezményezett egyedül ő szerepel — hozta fel indokul védekezésében a munkaadó. A biztosító által ilyen esetekben a cég számára mint kedvezményezett számára fizetendő összeg azt a célt is szolgálja, hogy ő mint a vállalat tulajdonosa a társadalombiztosítóval szemben előálló esetleges kötelezettségére ilyen balesetek esetén fedezeti alappal bírjon. Megtörténhetik ugyanis, hogy a társadalombiztosító nem itél meg semminemű kártérítést a munkásnak, akit azonban ilyen esetben is ki kell elégíteni. Jelen esetben ez a helyzet nem áll fenn, miután a balesetet szenvedett felperes munkás a társadalombiztosítótól megkapta a neki járó összeget. A munkaadó szerint a munkást nem illeti meg a szenvedett balesetért nagyobb kártérítés, mint amennyit számára a munkásbiztosító kiutalt. Hivatkozott a munkaadó arra is, hogy a magánbiztosítóval kötött szerződés szerint a biztosítási díjak felét ő fizeti és az általa fizetett részoszeg terhére nemcsak a munkások esetleges kielégítésére vállalta, hanem azért is, hogy olyan esetre is megfelelő fedezete legyen, amikor a társadalom-

biztosító viszontkeresettel él vele szemben és vele fizetési esetleg meg a munkásnak adott kártérítést. A munkaadó érvelése szerint a fentiek alapján felperes munkásnak semminemű kártérítésre nincsen jogcíme.

A bírósági eljárás folyamán lefolytatott bizonyítás kapcsán beigazolódtott, hogy a perben szereplő munkás balesete utáni kártérítési összeget a munkaadó a munkás által elszorított baleset kártérítési különbözete címén kapta a magánbiztosítótól. Megállapították ekkor az, hogy az üzemi baleset folytán elszorított balesetért a munkásnak a társadalombiztosító által megítélt kártérítési összeg felül milyen összeg jár még. A jogcím tehát nem az, mint azt a munkaadó megállapította. A munkásnak joga van a különbözeti összeget a munkaadótól követelni, mert a biztosító azt kifejezetten a munkás kártalanítására fizette a munkaadó kezébe és nem arra a célra, amit a munkaadó fentiekben megjelöl, bár ennek meghatározása is szerepel a munkaadó és a magánbiztosító között kötött biztosítási szerződésben.

Az a körülmény, hogy a munkaadó a kedvezményezett és nem a munkás, a biztosítás természetéből folyik. A munkaadó ugyanis bizonyos számú munkást meghatározott működési úgkörrel biztosított. Nem munkás egyéneket, hanem a mindenkor fennálló munkáslétszámát, beosztás szerinti működési körében biztosította baleset

ellen. A dolog természete szerint tehát csak a munkaadó lehetett a kedvezményezett, mert a szerződés érvényességének egész tartamára csak a munkaadó volt meghatározott személy. A munkaadó és munkások között létre jött megállapításból nyilvánvalóan megállapítható azonban, hogyha valamelyik munkás balesetet szenved és a társadalombiztosító által folyósított összeg nem fedezte a munkaképesség tényleges csökkenését, a különbözeti összeg a munkást illeti. Csak akkor lehet szó arról, hogy a biztosító által fizetett kártérítési összeg a munkaadót illesse, hogyha a társadalombiztosító a munkást a munkaképesség elszorított csökkenése arányában teljes egészében kártalanította, vagy abban az esetben, hogyha a társadalombiztosító a munkásnak fizetett kártalanítási összeget a munkaadótól követeli.

Jelen esetben a kár összege nagyobb volt, mint a társadalombiztosító által megállapított összeg, tehát a biztosító társaság által kiutalt kártérítés a munkást illeti és annak kifizetését azon a címen, hogy ő a kedvezményezett, a munkaadó nem tagadhatja meg.

A fentiekben kívül megállapította a bíróság azt is, hogy a magánbiztosító által kiutalt összeg és a munkásbiztosító kártérítése a munkás által elszorított baleset miatti keresetcsökkenést megfelelően kártalanítja és így felperes munkás további követelésének nem adtak helyt.

Közli: Kele Sándor dr.

Megoldják Aradon a koldus kérdést

Az aradvárosi átmeneti bizottság legutóbbi ülésén többek között foglalkoztak a már sokat vitatott koldus-kérdéssel is. A kereskedők és iparosok részéről állandóan hangzanak el panaszok a koldusok ellen, akik a kereskedőket rendszerint éppen akkor háborgatják, amikor vevők vannak az üzletekben. Cucu dr. javasolta, hogy nagyvárosi mintára olyképpen lehetne megoldani ezt a problémát, ha a város ugynevezett koldus-adót vetne ki. Ennek a fizetése nem lenne kötelező, aki azonban magára vállalná, annak a kereskedőnek, iparosnak, stb. üzletére vagy lakására kis táblát helyeznének, figyelmeztető jelként. Ezeket pedig a koldusok elkerülnék.

Hajmosó és hajszárító

készülékek
és más

fodrászati cikkek

olcsón, szakszerűen

Köszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand 63 - 65.
volt Dengli-ház.

VAN LÉLEKVANDORLASI...

Két rabi arról vitatkozik, hogy van-e lélek-vándorlás, vagy nincs?

— Kizárt dolog — mondja az egyik rabi — én nem hiszem, hogy egy ember lelke egy kutya-ba költözzön, vagy fordítva, egy kutya lelke egy emberbe.

— En pedig — szól a másik rabi — nagyon könnyen bebizonyíthatom, hogy mégis így van.

— Hát halljuk.

— Nu, nézz körül, látni fogod, hogy mennyi okos kutya és mennyi buta ember van a földön.

CSAK NEM FAVICC?!

Döcög fáradtan, megnyúlt arccal jön be a kávéházba.

— Mi a baj? — kérdezi tőle Pöcög.

— Ugyan — legyint Döcög dühösen — valami baj lehet velem, semmi nem megy úgy, mint kellene.

— Öntsd ki a szivedet — mi bánt?

— Minden összeküldött ellenem. Megyek az uccán, megéhezem, erre bemegyek egy vendéglőbe és rendelek egy sültcsirkét. A pincér direkt a szemembe röhög.

— Miért?

— Azt mondja, hogy nincs. Dühösen jövök ki a vendéglőből, bemegyek egy másikba, rendelek egy rostélyost, kiröhögnek. Nincs.

— Pesten?

— Pesten, persze. Gondoltam, ha már enni nem lehet, legalább rágyujtok. Bemegyek egy trafikba, kérek öt Mirjamot. Mit mondjak, nem volt egy darab se.

— Egy pesti trafikban? Ez lehetetlen.

— Mi az, hogy lehetetlen? Ugy éljek, így történt. Már tombolt bennem a méreg. Se enni, se cigarettázni! Meg akartam látogatni egyik nagy ügyfeletemet, egy volt minisztert, szobalány azzal fogad, hogy letartóztatták.

— Egy volt minisztert?! Ej ha!

— Felkeresem egy másik ügyfeletemet, egy miniszteri tanácsost, a felesége azzal fogad, hogy letartóztatták.

— Hű, ha! Panama!

— Ugyan... Eszembe jutott, hogy a feleségemnek színházjegyet ígértem. Elsétálok a színházhoz, hát majd elájultam. Sorbaálltak az emberek és olyan tömeg állt ott, hogy még az uccára is jutott belőlük.

Erre Pöcög az asztalra csap:

— Döcög, kettőnk közül valamelyik örült! vagy én hallucinálok, vagy pedig te beszélés félre.

— Pöcögkém, — mondja szelíden Döcög — ha nem igaz, amit elmondtam, ne tudjak innen elve kimenni.

— Rémes — ilyesmi megtörténhessen 1935-ben.

— Frászt — legyint erre Döcög — ez a kommun alatt történt.

— De miért mondtad hogy minden összeesküldött ellened és miért vagy olyan letört?

— Mert ma sehol nem tudtam egy fillért se inkasszálni.

BLOND SAU BRUNET.

— Draga mea, fi-am găsit un ginere.

— Cum e: blond sau brun?

— Nici brun, nici blond.

— Atunci e roșu.

— Nu. E chel!

Az iparosnak ma már valóságos jogtudósnak kell lennie, ha meg akarja védeni saját érdekeit

Sérelmek, panaszok egész raját tárták fel az aradi iparosok Szabó Béni előtt az Iparos Otthonban tartott értekezleten

Gyakorlati tanácsokkal és utbaigazításokkal szolgált Szabó Béni Arad iparosainak. — Az iparosság fontos időszéri problémáit vitatta meg az értekezlet.

Miért kereskedő a mészáros, a hentes és a pék, ha adót kell fizetni és miért iparos, ha a betegsegélyzői tagságról van szó?...

Az iparosnak, ha nem akar lépten-nyomon büntetésekbe ütközni, ha nem akar önkénytelenül is kikágásokat ekkövetni és — főképen — ha meg akarja védeni jogos érdekeit, ma valóságos jogtudósnak kell lennie. A törvények és rendeletek paragrafusainak és szakaszainak labirintusában, a bíróságok elvi jelentőségű döntvényeinek tömkelegében kell járatosnak lennie az iparosnak, hogy szükség esetén idejében a mentőövként szolgáló paragrafus vagy bírósági döntvény, végrehajtási utasítás után kaphasson és ennek segítségével szabaduljon meg terhektől, kiadásoktól, kellemetlenségektől.

Természetes, hogy ilyen körülmények között az iparos megragad minden alkalmat, amikor törvénytudó, a szakkérdésekben jártas iparossal kerülhet össze, aki számos hasznos tanáccsal segíthet neki a mindennapi munkája, üzeme vezetése közben felmerült problémák megoldásában.

Részen talán ezzel is magyarázható az a nagy érdeklődés, amely Arad iparosai körében Szabó Béni országgyűlési képviselő, a neves iparosvezér Aradra való érkezését megelőzte. Számos olyan kérdés várt tisztázásra, amelyet a törvény betűi ugyan pontosan megvilágítanak, de, amelyeknek eddigi gyakorlati elintézéséről, megoldásáról Szabó Béni szolgálhatott a legpontosabb és legillőkésebb felvilágosításokkal.

Értekezlet az Iparos Otthonban

Szabó Béni Timisoarára való utaztában szállt ki Aradon és először Reinhart Gyulát kereste fel. Két óras aradi tartózkodását Szabó Béni arra használta fel, hogy résztvegyen azon az értekezleten, amelyet Reinhart Gyula az ő megérkezése alkalmából hívott össze az Iparos Otthonba. Az értekezleten Szabó Béni és Reinhart Gyula kívül megjelentek: Barthl Ernő, Czeiler István, Engelhardt Ferenc, Fibinger Izidor, Galgóczy István, Illyés István, Jakabffy István, Kőszeghy Emil, Kun József, Schaffer Richard, Takács István, Uzsora István.

A megjelent iparosok több időszéri kérdést vetettek fel, amelyekkel kapcsolatban Szabó Béni felvilágosításokat és tanácsokat adott.

Iparos-e vagy kereskedő a mészáros, a hentes és a pék?

Az értekezlet során megállapították, hogy a hentesek és mészárosok, valamint a pékek nem ipari, hanem kereskedelmi adót fizetnek. Felmerült tehát az a kérdés, hogy

ha a kincstár nem tekinti a henteseket, mészárosokat és pékeket iparosoknak és tőlük kereskedelmi adót hajt be, akkor milyen alapon kötelezik ezeket a szakmákat, hogy tagjai legyenek a munkásbiztosító pénztárnak?

A törvény értelmében ugyanis csak az iparosok egy bizonyos kategóriája köteles a munkásbiztosító pénztár tagjai sorába iratkozni, de kereskedőkre a törvény nem vonatkozik. Abban az esetben tehát, ha a pékek, mészárosok és hentesek, mint kereskedők adóznak, kereskedők lévén, rájuk a munkásbiztosításról szóló törvény — a paragrafusok alapján, mondhatnánk: a papírforma szerint — nem alkalmazható.

Kinek kell forgalmi adót fizetni?

Szabó Béni kerültk az értekezleten a forgalmi adóval kapcsolatos kérdések is. A törvény értelmében a forgalmi adó fizetése alól azok a kisipa-

rosok mentesülnek, akik hét segédnél többet nem alkalmaznak. A törvény szövege világosan ezt írja: „maestra” és „calfa”, vagyis előmunkás és képesített segéd. Napszámosok, inasok tehát a törvényben foglalt létszámba nem tudhatók be. Egyes pénzügyi hatóságok azonban a törvény szellemétől és szövegétől eltekintve,

nemcsak azokra az iparosokra vetik ki a forgalmi adót, akik hét előmunkással vagy képesített segéddel dolgoznak, hanem azokra is, akiknél kevesebb a segéd, de, akik ezeken kívül még napszámosokat vagy inasokat foglalkoztatnak.

A pénzügyi hatóságok ugyanis arra az álláspontra helyezkednek, hogy az alkalmazottak számát kell figyelembe venni, függetlenül attól, hogy az alkalmazott előmunkás-e vagy képesített segéd.

Szabó Béni ezzel kapcsolatban azt a tanácsot adta, hogy abban az esetben, ha a pénzügyi hatóságok ezt az álláspontot foglalják el,

az iparosoknak erőlyesen fel kell szólalniuk vagy felebbeszólniuk kell, mert tapasztalata szerint az esetek nagy százalékában az iparos álláspontjának helyt adnak.

A szezoniparosknál az év folyamán alkalmazott segédek átlagszámát kell alapul venni.

Előfordult már az is, hogy a pénzügyi hatóságok a forgalmi adót akkor is kivetették egy iparosra, ha az csak ideiglenesen, egy vagy két napra, kisegítés végett alkalmazott több segéddel és az új alkalmazások következtében betelt a törvényben előírt létszám. Egyes vidéki pénzügyigazgatóságok felfogása szerint a kisiparos továbbra is köteles a forgalmi adót fizetni, akkor is, ha ezeket az alkalmazottakat elbocsátotta. Ez az álláspont különösen azon iparágak szempontjából sérelmes, amelyek szezonmunkát végeznek. Ezek ugyanis szezon idején alkalmaznak több,

mint hét segéddel, az év nagy részében azonban csak két vagy három segéddel dolgoznak.

Szabó Béni ezekre az esetekre vonatkozóan közölte, hogy

ilyenkor az egy év alatt alkalmazott segédek számának átlaga mérvadó. Ha ez az átlag eléri a hetet, akkor forgalmi adó fizetése kötelező, ha pedig nem, akkor az iparos mentesül a forgalmi adó kötelezettsége alól.

Ez az átlagszám igazolható a bérlistákkal, a pénzügyigazgatósághoz befizetett személyzeti adóval, valamint az ipartestületi bejelentésekkel.

A tanoncszerződések és a munkakamara

Felmerült a megbeszélések során a tanoncszerződések kérdése is és ezzel kapcsolatban az ipartestületek és a munkakamarák viszonya. A törvény értelmében a munkakamarának a tanoncszerződések kötésekor annyi joguk van, hogy a szerződéseket regisztrálják, illetve nyilvántartsák. A szerződéseket azonban bárki kiállíthatja. Az esetek nagy százalékában azonban az történik, hogy a tanoncszerződéseket a munkakamarák állítják ki, vagy akár az ipartestület is állította ki, különböző kifogásokat emelnek a szerződések ellen. Ezek közé tartoznak: mennyi időre szól a szerződés, van-e a mesternak még segédje vagy tanonca?, stb. Előfordult az is, hogy a mesternél alkalmazott segédek vagy inasok létszámára való tekintettel a munkakamara a szerződés megkötését megtiltotta. Ehhez a munkakamarának nincs joguk és ha ezt mégis megteszik, akkor visszaélést követnek el.

Szabó Béni különben azt tanácsolta, hogy a szerződéseket ipartestületnél kössék meg, annál is inkább, mert a szabadítás tudvalevőleg csak úgy eszközölhető, ha a szerződést beemutatták az ipartestületnél. Így tehát a szabadítási díj mellett pótlólag kellene még fizetni a beiktatási díjat.

Az új ipartörvény

Beszámolt Szabó Béni az ipartörvény javaslatáról és ezzel kapcsolatosan a kézműveskamara felállításáról is. Annak a nézetének adott kifejezést, hogy az új tervezet nem oldja meg az iparosság összes problémáit és főképen nem hozza meg azt, amit az ország iparosai várnak. A kézműveskamara — úgy, ahogy a javaslat elképzei — túlságos terheket jelentene a kisiparosok számára és bürokratikus intézmény lenne. Megemlégette azt is, hogy a tervezet szerint az ipartestületeket, mint olyanokat teljesen megszüntetnék.

Sérelmes adókiivetések

Egyes iparosok megemlítették, hogy

az adókiivetéseknél nagyon sok esetben törvényes alap nélkül, igazságtalan elbírásban részesülnek a kisiparosok.

Kiküldötteiknek a kiivetés munkájába nincsen beleszólásuk és ezért olyan terheket rónak ki sokszor az iparosra, amelyek erőit felülmúlják. Ezzel kapcsolatosan Szabó Béni azt a tanácsot adta, hogy

a kiivetéseket lehetőleg a törvényszékhez felebbezzék meg.

mert — amint a gyakorlati példák mutatják — a független igazságszolgáltatás jogos felebbezés esetében az iparosnak ad igazat és méltányos adóalapot állapít meg.

JO TANACS.

Recege panaszkodik Kecsegenek:

— Mit csináljak? Nem akarják hozzáadni a Pöcög Reginát én pedig nem tudok nála nélkül élni.

— Ezen könnyen lehet segíteni — feleli Kecsege.

— Hogyan?

— Akaszd fel magad.

MÓRICKA-VICC.

A tanító számtanórán megkérdezi Mórlickától:

— Ha te kapsz négy almát és hat körtét a testvéred kap hat almát és öt körtét hány almát és hány körtét lesz?

— Ajvé — feleli Mórlicka — a tanító ur (ah hiszi, hogy mi milliomosok vagyunk?.

A „fehér arany“, a gyapot tizezeréves útja ...

A textilipar éposza

Az ősember állati bőréből a modern textiliparig. — Korszakalkotó dátum: a szövészek feltalálása. — Gazdagság és nyomor a „fehér arany“ nyomában. — Emelni kell az árakat: elégetik a gyapotot. —

Írta: KEMÉNY ISTVÁN.

A német nyersanyagbehozatalnak több, mint negyedrészt a textilgyárak igénylik és hatszázötveamillió márká értékű, feldolgozásra váró gyapotot hoztak be egyetlen év folyamán — ezzel a két adattal kezdi új könyvét Zischka Antal, aki az olasz világtörténelemről írt munkája után most újabb kötetet lép a nyilvánosság elé. Der Kampf um die Weltmacht der Baumwolle ennek a könyvnek a címe, a célja az — mint a szerző mondja, — hogy kimutassa: milyen hiábavaló dolog a monopóliumokért való elkecseregetett küzdelem. Amióta a földön emberek élnek, kölcsönösen agyonverik egymás taplálékért, lakásért, ruházódásért. Eleinte medvébőrökért folyt a harc, később Egyiptom és Babilonia azért háboruszkodott, mert mindegyik magának akarta biztosítani a ruházódási cikkekkel való kereskedelmet és a gyapot, a „fehér arany“ robbantotta ki az ellentéteket Babilon és Ninive között csakugy, mint csaknem két évszázaddal később Velence és Génua közt.

A gyapot ma már mindenütt az ember útjába kerül. Nélküle nem állítható elő az autók pneumatikája, nélküle egyszerűen megszűnnék a robbanóanyagok gyártása. A gyapot ma az emberiség kilenczöd részének ruházódásáról gondoskodik és — mint vatta — nélkülözhetetlen az orvostudomány számára.

A gyapot megváltoztatja a világ képét.

A „fehér arany“, ahogyan a gyapotot egy még Nabukadnézár idejéből származó dokumentum nevezi, leadja névjegyet a világtörténelem valamennyi fejezetében. Vasco da Gama 1498-ban azért szállt partra Kalkuttában, hogy a kendereszkedők számára megteremtse a közvetlen összeköttetést azzal az országgal, ahonnan a leg szebb, legfinomabb gyapot származik. Amikor pedig Marco Polo elindul világkörüli útjára, a velencei kereskedők fedezik kiadásait, azok a kereskedők, akik megunták, hogy csak Arábián keresztül juthassanak kapcsolatba „azzal az országgal, ahol a fehér arany nő”.

A gyapot miatt fedeztek fel tehát új földterületeket. A gyapot miatt találtak fel gépeket, amelyek megváltoztatták az ember életét és megnyitották a technika uralmának korát. De ugyan csak a gyapot miatt kényszerítették rabszolgasorba a feketék millióit, hogy Amerika földjein robotoljanak. Azután elkövetkezett az idő, amikor a gyapottelésekért és piacokért való küzdelem megszünt a kereskedők egymásközötti vitájának és versenyének célpontja lenni. Belesodródtak ebbe a harcba vámok és országok, a „fehér aranyért“ való háború egymás ellen uszította a kontinenseket és állandó bizonytalanságban tartja az egész világot. Igaz: a harc nemcsak a gyapotért folyik, hanem az olajért, a rézért és a szénért is, minden nyersanyagért, amely a föld területén vagy mélyében feltalálható. De talán éppen a gyapotért való versenytűzés mutatja legvilágosabban, hogy milyen esztelenül, milyen céltalanul rohan a vesztébe az, amit modern gazdaságpolitika néveznek.

Tizezeréves a „fehér arany“ története. Bár mai napság a legtermészetesebb dolgok egyikének tartjuk, hogy az időjárás viszonyosságai ellen bőrünket valamivel befedjük, volt idő, amikor ezt a gondolatot egyenesen forradalmasítóknak tartották. Óskori leletek tanuszkodnak arról, hogy hosszú időn keresztül az ember úgy keresett védelmet a hideg és meleg ellen, mint az állatok: gödröt ásott a földben, vagy elrejtőzött a sűrű lombok alá. Nincs reá kétségtelen bizonyíték, de valószínű, hogy az az ember, aki először kuzta magára az állat bőrért és ilyenformán igyekezett védekezni a hideggel szemben, ezért a mész tetteért halállal lakolt. Ki kellett engesztelni

az isteneket, akik meztelenül teremtették az embert, bizonyára azért, mert ezt találták helyesnek. A mesterséges bőr kigondolóját tehát alighanem utólrta a feltalálók örök sorsa: az agyonverés. De amit feltalált, az túlélte őt.

Ha évezredek is voltak szükségesek ahhoz, hogy a mesterséges bőr elterjedjék, viszont évezredek keresztül az egyetlen védekezésnek számított az időjárás megpróbáltatásai ellen. Hiszen csak a huszadik század elején kezdtek villamosfűtéssel ellátott pilótaöltözeteket előállítani. A tizezer évből kilencezer kilencszáz azzal telt, el hogy az ember azon dolgozott: hogyan tudná ezt a mesterséges bőrt minél célszerűbbé, kellemesebbé és olcsóbbá tenni.

„Bombyx mori“

A kínaiak ismerték a „Bombyx mori“, a kis selyemhernyó munkájának eredményét már akkor, amikor az egyiptomiak még ruhátlanul szalagáltak. De azt tartották, hogy a selyemhernyó az ő isteneik ajándéka és ennek az ajándéknak a titkát idegeneknek nem szabad elárulniok. Ime: az első selyemmonopólium, amelyet a japánok úgy játszottak ki, hogy egyszerűen loptak kínai se-

Amerika és Anglia versenytűzése

A tizenkilencedik század végén a gyapot a világkereskedelem legfontosabb cikke. A fejkvóta gyorsan emelkedik és ezzel egyidejűleg rohamosan emelkedik az Egyesült Államok vagyona. Ebben az időben Amerika egyeduralmódó a gyapotpiacon. Azután megkezdődik a nagy verseny Amerika és Anglia között. Lancashire egyre inkább előtérbe nyomul. És ekkor a washingtoni kormány kétségbeesett lépésre határozta el magát: megkísérli, hogy a gyapotárak mesterséges leszorításával tönkretesz az európai konkurenciát.

Ez a kísérlet nem sikerül, de nem is sikerülhet. Az árrombolás Amerikának sokkal többet árt, mint Európának, ahol legfeljebb óvatosságra inti a még csak kibontakozó iparvállalatokat. Ami azonban Amerikát illeti: 1903-ban egy font gyapot átlagos ára 18 cent volt. Egy évvel később ez az ár — hét centre szállt le. Ez a tizenegy cent különbség — az átlagos tízmillió bálá évi termést alapul véve — 550 millió dollár veszteséget jelentett, amit még a jól megalapozott amerikai gazdasági élet sem tudott elviselni.

EZ IS EGY MEGOLDÁS...

Döcög észreveszi, hogy a könyvelője folyton alszik. Nem akarja a jó tisztviselőt megbántani és egy ideig nem szól neki, de végül is megunja és így szól hozzá:

— Nézze, Pöcög ur, maga itt átalussza a hivatalos órákat, nem dolgozik és a restancia egyre nő, hát mi van magával?

— Kérem, főnök ur, — mondja Pöcög — hiszabánk van otthon és az egész éjszaka sír és én egész éjszaka nem tudok aludni. De hát igyekszem majd rendesen dolgozni.

Döcög megfigyeli, hogy a könyvelő továbbra is alszik.

— Hát ez mégsem megy, — mondja neki pár nap múlva — itt valamit tenni kell.

— Igen, főnök ur, de mit csináljak?

— Tudja mit, — szól Döcög — hozza magával ide a gyereket s akkor itt nem fog aludni.

LA EXAMEN.

— Păi, dă, vezi lucrurile astfel decât Curtea de Casație?

— Și punctul ei de vedere poate fi just!

selyemhernyótojásokat. Így került egyébként a selyemhernyó Európába is és csak ekkor, a selyemmonopólium megszűnésével virradt fel a gyapot fénykora.

Az általánossá válásig, az elterjedésig azonban még hosszú út vezet. Egyelőre sokkal drágább, semhogy népruházati anyaggá alkalmas lehetne. Vasco da Gama útja jelenti itt a gyökeres változást. A közvetlen összeköttetés megteremtésével lényegesen egyszerűsödött és olcsóbbodott minden. De ekkor még mindig megoldatlan maradt egy másik kérdés: a gyapot megtisztítása. Hiszen 1700 körül két esztendőre volt szüksége egy rabszolgának arra, hogy egyetlen bál — 500 font — gyapotot megtisztítson. Bármilyen olcsó is a rabszolgamunka: ez a lassúság nagyon megdrágította az árakat, nem is szólva arról, hogy idővel a rabszolgapiacra is lényeges áremelkedések következnek be. Mindaddig nem válhatott tehát a gyapot tömegcikké, míg a gépek tökéletesedésével ezt a tisztítási és feldolgozási folyamatot nem tudták erősen meggyorsítani.

Azután gyors egymásutánban jönnek a várva várt találmányok. Közöttük, mindegyike a legfontosabbaknak, a mechanikus szövészek. Érdekes, hogy ez a találmány is, mint oly sok más — laikus nevéhez fűződik. Cartwright Edmund költő és orvos 1784-ben megismerkedik Kempelen Farkas híres sakkautomatájával. Ha ilyen alapján véve haszontalan célra lehet gépezetet konstruálni — gondolja Cartwright —, akkor meg lehet oldani a szövés gépiessé tevésének nagy problémáját is. Persze akkor még nem tudja, hogy a híres automatában — élő ember rejtőzik. Sokáig dolgozik, de végül eredményt ér el. Szövészek eleinte nyolcszázszor, később háromszerszer annyit végez, mint a kézierő. A „fehér arany“ gazdagságot varázsol Angliába és Amerikába, ugyanekkor azonban nyomort is, hiszen egyre több lesz a munkanélküliek száma.

Anglia tehát lassan, de biztosan kezdett felülkerekedni. 1929-ben pedig már annyira megváltozott az erők aránya, hogy az amerikai piacon a tultermelés jelei mutatkoztak. Ebben az évben először történik, hogy Amerikában — gyapotot égetnek. 1933-ban pedig huszonöt százalékkal csökkenteni kénytelenek a termelést.

Anglia nyeregben érezte magát, amikor megjelenik a szinen Japán. És most csak folytatja és megismétli azt a százötven esztendőes harcot, amelyet eddig Lancashire folytatott a világ textilpiacainak uralmáért.

E pillanatban ez a helyzet a „fehér arany“ frontján. Hová fejlődnek az események, azt senki sem tudná megmondani. A harc tanulságai azonban Zischka szerint világosak és éppen úgy érvényesek a vasra és az olajra, a gabonára és a gumira. A gazdasági harcok céltalanok. Gazdasági harcot nem lehet megnyerni. Gazdasági harc semmit sem változtat meg maradandó módon. Csak a technika és a tudomány haladása teremthet állandó előnyöket.

Megvonják a fürdőkedvezményt a betegpénztári tagoktól, ha a fürdőtulajdonossal kiegyezve otthon nyaralnak.

Érdekes jelentés futott be a betegpénztár központi igazgatóságához, amelynek nyomán az összes kedvezményezett betegpénztári fürdőt inspektorok lepték el. A feljelentés szerint rengeteg betegpénztári tag, akiket a betegsegélyző fürdőbe utalt, nem veszi igénybe a kedvezményt, hanem a vendéglőssel kiegyezve, „otthon nyaral”. Természetesen erre sem a fürdős, sem pedig a „beteg” nem fizet rá.

A feljelentés után a központ inspektorokat küldött a fürdőkbe s a körzeti kimutatás alapján megállapították, hogy honnan, melyik betegpénztári tag hiányzik. Tekintettel arra, hogy a betegpénztári tag akkor sem követ el bűncselekményt, ha otthon nyaral és a költséget a fürdős, a vendéglős neki megtéríti, a betegsegélyző inspektor csupán megjegyzi a hiányzó neveit és ezeket többé nem küldik fürdőbe.

A drágasági hullám nyomában

Az iparosé a szó!...

Harmíncszázalékos az áremelkedés az egyik legmodernebb iparágban, a rádióiparban. — Harminchétf leí adó egy rádiókörtére. — Közel százszázalékos áremelkedés a kefeiparban.

A külkereskedelmi hivatal kimutatása az áremelkedésekről

Az országos külkereskedelmi hivatal nemrégiben kimutatást tett közzé, amelyben index-számokat közöl a fontosabb import és export cikkek áráiról. A kimutatás élesen világít rá arra, hogy néhány hónap alatt is milyen óriási áremelkedések tapasztalhatók úgy az import-, mint az export-cikkekben.

Bizonyos ipari szakmákat különösen a behozatali árucikkek érdeklik, mert hiszen ezek a szakmák a külföldről hozott nyersanyagokat vagy félkészterményeket dolgozzák fel. Természetes tehát, hogy az általuk forgalombahozott árucikkek is, már csak magasabb áron kerülhetnek forgalomba.

A kimutatás az 1912 évi árakat veszi alapul és ezeket 100-nak tekinti. Ehhez az alaphoz viszonyítva a fontosabb importcikkek index-száma 1934. decemberében 4144 volt, míg 1935 májusában már 4192-re emelkedett. Az exportindex a következő: 1934. decemberében 2419, míg 1935 májusában 2484. A kiviteli cikkek közül az iparosokat elsősorban a petroleumipari termékek, az olajok, a benzín érdeklik. Ezeknek index-száma három hónap alatt is emelkedést mutat. Míg például 1935 márciusában az indexszám 1258 volt, 1935. májusában már 1456-ra emelkedett.

A hivatalos külkereskedelmi hivatal kimutatása szintén egyik bizonyossága annak, hogy az iparosnak minden egyes árucsoportban milyen arányú áremelkedésekkel kell megküzdenie.

Az alábbiakban folytatjuk legutóbbi lapszámainkban megkezdett cikksorozatunkat a drágaságról. Azon iparágak egyike amelyik sokat szenved az árak emelkedése miatt, a rádió-ipar,

Krausz János

rádióiparos a rádióiparban bekövetkezett áremelkedésről a következőket mondja:

— Egy a rádiókészülékek, mint a különböző rádióalkatrészek külföldi áruk, természetes tehát, hogy a behozatali és deviza szerzési nehézségek következtében ezeknek az ára lényegesen emelkedett. Ma már az országban is működnek laboratóriumok, amelyek rádiókészülékek összeállításával foglalkoznak, de a legfontosabb alkatrészeket ezek is kénytelenek külföldről beszerezni. Az iparos, akinek külföldi áruja van szüksége, vagy behozza azt maga — ha bírja kellő tőkével és meg tudja szerezni a szükséges engedélyeket — vagy rá van utalva a nagytőkés behozatali cégekre. Ebben az esetben is busásan meg kell fizetnie az összes különleges költségeket. Az iparos tehát semmiesetre sem tehet a drágulásról, hiszen nem lenne érdeke az árszállítás, mert ebben az esetben kétségtelenül nagyobb forgalmat érhetne el. A helyzet jellemzésére egy példát említek:

minden rádiólámpára 37 leí adót vetettek ki, amelyt az iparosnak előre ki kell fizetnie minden raktáron lévő cső után.

A kefeiparban

aktuálisan harminc százalékos áremelkedés tapasztalható.

Hírek Gajo Andrei timisoarai ipartestületi tükár menesztéséről

Timisoarán olyan hírek terjedtek el, hogy bucaresti rendelettel Gajo Andrei ipartestületi tükárt felmentették állásától. A hírrel kapcsolatban Gajo Andrei kijelentette a saját munkatársainak, hogy a hivatal nem adja át, mert őt az ipartestület 1933-ban hat esztendőre megválasztotta tükárnak és az iparhatóságoknak nincsen joga őt állásától megfosztani. Helyét csak abban az esetben volna hajlandó átengedni, ha az iparhatóság 1939 április végéig járó fizetését kiadja.

Várkonyi Gyula

nyilatkozik egy olyan iparág nevében, amelynek termékei minden egyes háztartásban nélkülözhetetlenek:

— A kefégyártáshoz szükséges nyersanyag legnagyobb részét külföldről szerezzük be, minthogy a rizsgyökér a különféle fibrizsek, a bazin, siam, a passava, stb., stb. afrikai és amerikai gyökerek, amelyek a belföldön nem teremnek meg. A gyökérkefa előállításához szükséges rizsgyökér például

kilogrammonként 65 leiről 120 leire, majd pedig 150 leire emelkedett,

sőt Aradon a rizsgyökér teljesen kifogyott, úgy, hogy suroló gyökér keféket már nem is gyártunk és a készlet is kifogyóban van. Az a gyökérkefe, amely

tucatonként 125 leibe került, ma 238 leles áron jut forgalomba.

Ugyanez a helyzet a többi, fentemlített nyersanyagokkal és az ebből készülő keféárukkal is. A raktáron lévő nyersanyagok feldolgozása után a keféüzemek kénytelenek beszüntetni az említett anyagokból készülő keféáruk gyártását. Az anyaghiány és az árunak a piacról való eltűnése természetesen újabb áremelkedést idéz elő. A magas árak miatt a kereslet szinte teljesen megszűnt az amugyis szinylődő keféipar napról napra hanyatlók, az üzemek pedig leépítésekre kényszerülnek.

Hat szabadfoglalkozásu és három hivatalbeli építész számára sajátították ki Clujon a tervezés jogát

Clujon is megkezdtek az építészkamara törvény szigorú végrehajtását — Építőmesterek tiltakozása a polgármester előtt.

A cluji városi tanács legújabb határozatával az építészkamara és kultuszminisztérium sürgetésére Cluj város területére is elrendelte az építészkamara törvény szigorú végrehajtását. Az építészkamara leküldötte Clujra is a vonatkozó építészkamara törvény alapján összeállított névjegyzékeket, amelyekben személyenként felsorolja azokat az építészeket és építőmestereket, akiknek az új törvény alapján joguk van tervezési munkálatokkal is foglalkozni.

A nagy többséget kitevő huszonhárom főnyi építőmesteri jogkörű gyakorló építészmnérnök és okleveles építőmester kimaradt a felfektett névjegyzékekből.

A városi mérnöki hivatal az új törvényt az építési engedélyek körül július hó 31-vel már alkalmazásba is vette. Így több okleveles építőmestert és a felnevelt építészeket is beadott tervezéssel visszautasított, illetve arra hívta fel, hogy maguk készített terveiket az építészkamara kimutatásában szereplő tervező építészekkel irassák alá. A tervezés a régi törvény értelmében szabadfoglalkozás volt és csak a műszaki végrehajtás felelőssége szempontjából kellett aláírnia a végrehajtásra jogosított, kellő műszaki képzettséggel rendelkezőknek.

A tervezés most kötött jog, azt csak az építészkamara felvett tagok gyakorolhatják. Kiszolgáltatva egy 100 ezer lakosu fejlődő nagyváros tervezési szükséglett, hat szabadfoglalkozásu és három hivatalbeli építész részére.

Az építészkamara fel nem vett 23 építész, mérnök és építőmester fenyegetett egzisztenciája

MODERN HAZASSÁG.

Két elegáns ur találkozik a korzón és a következő beszélgetés folyik le köztük:

— Gratulálok, hallom, hogy megrősültél.
— Igen, nagyon szerencsés házasságot kötöttem.

— Mégpedig?
— Megállapodtam a feleségemmel, hogy szakítunk az ósdi felfogással és teljesen modern alapokra helyezzük a házasságot.

— Mennyiben?
— Például a feleségem nem kutatja hogy esténként merre járok és én is pleine boudoirt biztosítottam neki.

SZAKKIFEJEZÉS.

Két ur sétál a korzón és szembejön velük egy harmadik elegánsan öltözött férfi.

— Ejnye, — mondja az egyik — olyan ismerős nekem ez az ember, de nem tudok rájönni, hogy kicsoda.

— En megmondhatom, — szól a másik — az illető pénztáros egy magánbanknál.

— Rendes ember?
— Sőt, többszörösen rovacsozott multu.

VIGYAZAT, SZÓVICC!

— Hogy hívják Abessziniát, ha területet megnövekednek?

— Na?
— Ahosszinia.

FELREÉRTÉS.

A hirtelen meggazdagodott és még hirtelenebben méltóságossá vált ur feleségétől megkérdik:

— Hova utazik, méltóságos asszony?
— Karlsbadba.
— Az Alte Wiesebe?
— Igen. En mindig ezt a vizet iszom.

**Több megbecsülést egy ilyen hatalmas
társadalmi osztálynak!...**

Ezer iparos működik az országban a munkakamarák névjegyzéke szerint, viszont a szakmai szervezetek 300 ezerre becsülik az ország iparosainak számát

Roosevelt háromszáz millió dollárt szavaztatott meg kisipari segély céljaira — mikor fordul már itt is a kisiparosság felé a kormányzókörök figyelme?

Egy nemrégiben elkészített kimutatás minnél jobban rávilágít arra az óriási szerepre, amelyet a kisipar az ország gazdasági életében betölt, valamint arra is, hogy egy ilyen nagyfontosságú társadalmi réteg fokozottabb figyelmet és támogatást érdemelne meg az illetékes kormányzati szervek részéről.

Addig, míg Franciaországban a háború után, 1921-ben a Poincaré kormány szármillió frankos költséggel, szított a háború által tönkretett kisipari segítségére, míg

az Egyesült Államokban az elmúlt évben Roosevelt háromszázmillió dolláros hitel megszavazását kérte a kongresszustól a kisipar számára,

nálunk eddig még mindig nem történt érdemleges lépés, amelynek következményeképpen reméltni lehetett volna, hogy végre bekeveredik a kisiparosság gazdasági fellendülése.

Az 1933-as összeírás végleges számadásai még nem készültek el, de a munkaügyi minisztériumban nyilvántartott munkakamarai névjegyzékből következtetni lehet arra, hogy hány iparos van az országban, így tehát arra is, hogy

milyen helyet foglal el az iparosság az ország gazdasági életében.

A munkaügyi minisztérium kimutatása szerint az ország összes munkakamaraának névjegyzékében 151.119 iparos szerepel.

Ezek munkakamarák szerint a következőképpen oszlanak meg:

Aradi munkakamara (Alba, Arad, Bihor, Hunedoara és Tarnava Mica-megyék): 12.418 férfiiparos, 859 nő, összesen 13.277.

Bacau munkakamara (Bacau, Baia, Ciuc, Neamt, Roman-megyék): 5.850 férfi iparos, 250 nő, összesen 5600.

Braila munkakamara (Braila, Ialomița, Putna, R-Sarat-megyék): 9.577 férfi iparos, 442 nő, összesen 10.019.

Brasovi munkakamara (Brasov, Fagaras, Odorhei, Tarnava Mare, Trei Scaune-megyék): 6.882 férfiiparos, 298 nő, összesen 7.175.

Bucuresti-i munkakamara (Ilfov, Teleorman, Vlasca-megyék): 32.667 férfiiparos, 2.794 nő, összesen 35.471.

Cernauti-i munkakamara (Cămpulung, Cernăuți, Dorohoi, Hotin, Storojinet, Suceava-megyék): 8.478 férfiiparos, 531 nő, összesen 9.009.

Chisinaui munkakamara (Lapushna, Orhei, Soroca, Tighina-megyék): 2308 férfiiparos, 742 nő, összesen 3.045.

Cluj munkakamara (Cluj, Maramures, Nasaud, Salaj, Satu-Mare, Someș, Turda-megyék): összesen 14.684 iparos.

Constantai munkakamara (Căliacra, Constanța, Durostor, Tulcea-megyék): 7.621 férfiiparos, 157 nő, összesen 7.778.

Craiovai munkakamara (Argeș, Dolj, Gorj, Giurgiu, Roman, Sibiu, Vâlcea-megyék): 9.113 férfi iparos, 490 nő, összesen 9.603.

Galati-i munkakamara (Cahul, Cetatea Alba, Covurlui, Ismail, Tecuci, Tutova-megyék): 6.367 férfiiparos, 258 nő, összesen 6.625.

Iasi-i munkakamara (Balt, Botoșani, Fălciu, Iasi, Vaslui-megyék): 7.161 férfiiparos, 408 nő, összesen 7.569.

Ploesti-i munkakamara (Buzau, Dâmbovița, Muzcel, Prahova-megyék): 7.773 férfiiparos, 271 nő, összesen 8.044.

Timisoarai munkakamara (Caras, Mehedinți, Severin, Timiș-Torontal-megyék): 11.726 férfi iparos, 538 nő, összesen 12.264.

Ez a kimutatás még a régi rendszer idején, tehát akkor készült el, amikor nem tíz, hanem tizenöt munkakamara működött az országban. A munkakamarák átszervezése azonban természetesen nem lehetett kihatással az iparosok összlét-számára. Amint a kimutatásból kitűnik,

az országban 142.230 férfiiparos, 8.969 nőiparos, összesen tehát 151.119 iparos működik.

A szakmai szervezetek kimutatásából azonban arra lehet következtetni, hogy a munkakamarai névjegyzékek nem tökéletesek és

a kisiparosok száma még egyszer ennyire, tehát legalább háromszáz ezerre becsülhető.

Ez a feltevés nagyon is valószínű, ha figyelembe vesszük, hogy az O-királyság már 1911-ben 37 ezer kisiparost mutatott ki.

Ugy a munkakamarák kimutatásából, mint a szakmai szervezetek álláspontjából az a következtetés vonható le, amit már cikkünk elején említtünk: egy ilyen hatalmas társadalmi réteg, több megbecsülést, több figyelmet, hathatósabb támogatást érdemel!

PONTOS HASONLAT.

A rabbi próbaszónoklatát tartott és utána mindenkitől megkérdezte, hogy tetszett neki a beszéd. Egyik zsidó áradozva mondta:

— Rabbi, olyan volt a beszéd, mint a Napoleon kardja.

Egy másik zsidó félrehívta és megkérdezte:

— Miért mondtad erre a rossz beszédre, hogy olyan volt, mint a Napoleon kardja? Hát milyen volt a Napoleon kardja?

— Hosszu és lapos.

No. 102241.

Publicațiune

din 27 Iulie 1935.

Se aduce la cunoștință amatorilor că în ziua de 30 August 1935 orele 10 se va ține la Corpul 7 Armata Serviciul C. D. M. și la Comenduirea Pieței Arad, licitație publică pentru executarea lucrărilor de înlocuirea conductelor de presiune a apeductului propriu din Cetatea Arad.

Valoarea lucrărilor conform devizului este de lei 831.460 (opt sute trei zeci și una mii patru sute șasezeci).

Licitatia se va ține în conformitate cu art. 88—110 din Legea Contabilității publice a Statului și art. 31—53 din Regulamentul Oficiului Central de Licitatii și condițiile generale și speciale prevăzute în caetul de sarcini special.

Garanția provizorie de 5% se va depune la Casa de Depuneri și Consemnațiuni, iar la licitație se va prezenta numai recipisa.

Ofertele însoțite de garanție în numerar sau efecte în natura nu vor fi primite.

Dosarul compus din caetul de sarcini special, devize și planuri se poate vedea la Corpul 7 Armata Serviciul C. D. M. și la Comenduirea Pieței Arad în toate zilele de lucru între orele 10—12.

Concurenții spre a fi admiși vor îndeplini condițiile prevăzute în caetul de sarcini partea 1/a de care vor lua cunoștință înainte de licitație.

Adjudecatorul va plăti costul inserării acestei publicații în Monitorul Oficial.

Șeful Serv. Constr. și Dom. Milit. C. 7 A. Lt. Colonel, Theban. Pentru conformitate. Adm. Cazarmar D. L. C. Dinet. Adm. Locot. Dinei,

**Vitoriasrepulogepet epitenek
a miercurea-ciuc-i iparosifjak.**

Erdekes terv megvalósítását kezdte el a Franck építész-mérnök és Csaba István mérnök kezdeményezésére a miercurea-ciuc-i iparos ifjúság jég hockey csapata. Az ifjak értekezletet tartottak és ezen elhatározták, hogy a motornélküli repülőgépet építenek. A gép felépítéséhez szükséges tőkét ők adják össze. Az iparosifjak érintkezésbe léptek a brasovi repülőgyárral, amely felajánlotta, hogy a szükséges anyagokat saját árában szállítja. A repülőgépet a gheorgheni-i iparosifjúság saját kezűleg, szakértő munkavezető irányítása mellett építi meg. Ha a gép elkészül, akkor a jég hockey csapat tagjai, a nyári hónapokban elkezdik egy új sportág művelését: a motornélküli repülést. (a. s.)

FOGLALT.

- Mancika, legyen az enyém.
- Nem lehet, már foglalt vagyok.
- Miért?
- Egy végrehajtó udvarol nekem.

A permis

Az Argus írja:

A háború kényszerítette az államot arra, hogy nyuljon bele a magángazdaság szabad menetébe. A semlegesség kimondását követő napon már rendkívüli intézkedések következtek a behozatal és kivitel rendezésére, hogy így biztosítsák a hadsereg ellátását és így akadályozzák meg a drágaság emelkedését. Így ismerkedtünk meg a „permisz” szóval először, amit a forgalom lebonyolítására osztogattak. A háborúban és a háború után aztán még jobban kifejlődött ez a rendszer, míg kiderült, hogy az állam nem lehet a gyors és könnyű meggazdagodás forrása. A „permisz” a szegénység egyik bizonyítéka. Miután az állam nagyobb jövedelmet nem nyújthat, most már a permiszek körül folytatnak üzleteket. Ezen nem a büntető törvénykönyv paragrafusai, de a kereskedelem teljes felszabadításával lehet csak segíteni. Ebből erkölcsi szempontból az országnak csak haszna volna. Addig a halálbüntetés bevezetése árán sem lehet a permisszel járó panamákat kiküszöbölni.

SAKANYELV.

A bíróság egy líliomtíprási ügyet tárgyal, természetesen a nyilvánosság kizárásával.

A tárgyalás megkezdése előtt az altszék mindenkit figyelmeztet, hogy a tárgyalásra csak idézettek mehetnek be. Utoljára egy cimos fiatal lánykához fordul:

- A kisasszonyka sértett vagy tanu?
- Bűn, — mondja a kislány elpirulva.

Egy intelligens iparosnak ismerni kell az uccák pontos román neveit,

ez is benne van a „Pentru Arad” — „Aradért” című propagandakönyvben, mely magában foglal 8.000 címet és sok más, az iparosra nézve fontos tudnivalót. Ára 50 lei.

„A 600 leies kantalu dinnye”...

A Dreptatea írja:

A mezőgazdák most mérleget készítenek. A földműves egész évben dolgozott, az égre nézett, esőt és szép időt várt és a végén semmi kézzelfogható eredményt nem ért el. Tudásával, két karjának erejével, lelki kinjával semmit sem tud felmutatni. Az eredményt zérónak kell tekinteni. Nem elég a család fentartására és még kevésbé elég az állam fölsegítésére. Olteniában, Moldovában nincs termés. Egyes helyeken úgy kiégett minden, mintha a föld tégláigéző nagy kemence volna. S amíg a falu szegénysége emelkedik, új áldozatokat kérnek a politikusok. Az adók nőnek, a jövedelem esik, nő a teher és a fizetési képesség csökken. Meddig tart még ez? A földműves malmigát eszik a gyermeke szájától veszi el az ételt, hogy fizethessen. Ugyanakkor a liberális vezérek 600 leies kantalu dinnyét esznek. Mikor jön a vihar, elvesztik eszüket. Ez a pusztulás bizonyítéka.

JUDECATA DE FEMEI.

- Cum îți place noul profesor?
- Urât nu e, vorbește însă atât de doct, încât nu poți vorbi un cuvânt rezonabil cu el.

Sulyos veszteségek fenyegetik piacainkat az új külkereskedelmi rend miatt

— Jelentés az egyes iparágak helyzetéről —

Néhány napja a fővárosi gazdasági lapok a komoly aggodalmaskodás hangján írnak az egyre sulyosbodó helyzetről. A lapok egyöntetű megállapítása szerint napról-napra nehezebbé válnak a gazdasági viszonyok és egyre több panasz merül fel a külkereskedelmi új rendje ellen. — Felmerül tehát a kérdés — írják a lapok, — hogy miképpen dolgozhatna fennakadás nélkül, ilyen körülmények között az ipar és kereskedelem. A textilipar munkateljesítménye megdőbbséget mutat megcsappant. Vevő nem igen akad és az árak mindent csökkenő tendenciát mutatnának, ha a külkereskedelmi vonatkozások miatt nem kellene újabb áremelkedéssel számolni. A szezonárak előállítása fennakadást szenved a nyersanyag ellátás nehézségei miatt, egyszerűen összefogva: a textilipar helyzete igen elszomorító.

A vasiparban lázas munka folyik ugyan, aminek az oka az építési szezon-diktálta tempóban keresendő, azonban a gyárak nyersanyag-szükségleteit csak a legnagyobb nehézségek árán lehet kielégíteni. Az importárak drágulása miatt kisebb áremelkedés mutatkozik a piacon.

A petróleum-piac figyelme kizárólag az árak alakulására irányul, mert az elmúlt héten a világpiaci árak érezhető esést mutattak. Szakkörökben nem keltett különösebb nyugtalanságot az áresés, mert átmeneti tünetként kezelik.

A fapiac szintén nyugtalan. Kitűnő konjunktúra mutatkozik ugyan e szakmában, mégis az a helyzet, hogy minden ok meg van a nyugtalanságra, mert az új külkereskedelmi rend miatt piacainkat sulyos veszteségek fenyegetik. Szakkörök mindent elkövetnek, hogy a kormányt meggyőzzék arról, milyen veszedelemes lehet külkereskedelmi politikájának következménye, eddig azonban minden ezirányú erőfeszítés hiábavalónak bizonyult...

A bőripar ezidén nem érte el a szokásos szezon-teljesítményt. A cipőipar forgalma a minimális alá szökkent. Manapság csak végső szükségben vásárolnak cipőt az emberek. Ez az oka annak, hogy a forgalom érezhető módon megcsappant.

Érdekes, hogy a most elkészített július havi külkereskedelmi kimutatás igen jelentős exportemelkedésről számol be. Julius elsejétől huszonhatodikáig — a hivatalos kimutatás adatai sze-

rint, — 1,102.757.131 lei értékű árut vittünk külföldre, szemben az elmúlt év júliusában fogalmazott 1,018.908.000 lelei. Julius harmincegyedikéig exportunk értékösszege 1372 millióra növekszik körülbelül és ebben az esetben idén júliusban 350 millió lelei többet exportáltunk, mint tavaly júliusban.

A kimutatás azonban bizonyos optikai csalódást okoz. Ugyanis a júliusban exportált áruk kivétel nélkül az új külkereskedelmi rend életbeléptetése előtt létrejött megállapodások teljesítése képpen kerültek külföldre. Egyébként, mint köztudomásu, a június havi kiviteli mérleg 76 millió lei mínusszal zárult a megelőző év júniusának forgalmával szemben.

Nagysikerű néptünnepélyt rendezett a salontai Iparos Dalárda.

A rendezőség mindent elkövetett, hogy a vendégek jól szórakozzanak. A közönség hosszas tapsokkal honorálta a Tordai vezénylete alatt működő dalárdát, amely ezuttal is valóban őszinte sikert aratott. Kiemelkedő pontja volt a néptünnepélynek a Halmos-trió akrobatikus tánc-száma. A tombolán százötven értékes tárgy került kisorsolásra. A néptünnepély, amelyen közel ezer ember vett részt, a kora reggeli órákban ért véget.

SZEGÉNY FRANKLIN.

— Egy filadelfiai zálogházban megtalálták Franklin Benjámint aranyóráját.

— Olyan rosszul ment szegénynek?

BUTA KÉRDÉS.

— Hozzon egy adag marhahúst.

— Körítve?

STRAND.

A strandon a mama jön ki a vízből, karján a másfél éves kis Bözsikével. Már a szárazföldön vannak, amikor a baba azt mondja, hogy valami kis dolgot kellene elintéznie. A mama szemrehányó hangon rászól:

— Te haszontalan, most szólsz?

AKTUALIS TALALÓS KÉRDÉS.

- Mi a londoni üzleti negyed neve?
- City.
- Hát a pestiét?
- Deficity.

Munkásfürdő lesz az új timisoarai tanoncotthonban.

A Regina Mária-köruton épülő központi tanoncotthonban a város területén jelenleg szétszórta fekvő három tanoncotthon központi elhelyezést nyer. Ugyanott helyezik el az iparossegédek otthonát is. Lesz az épületben teljesen modern fürdőberendezés, amely nemcsak a tanoncok és segédek otthonának lakói, hanem valamennyi városi munkásnak rendelkezésére áll majd. Ugy tervezik, hogy az új tanoncotthon május hónapban nagy ünnepély keretében megnyitható lesz.

TALALÓS KÉRDÉS.

- Mikor van bajban egy exportőr?
- Na?
- Ha ahelyett, hogy kivinne, beviszik.

SZAKSZERU MAGYARAZAT.

- Mi az a szinkronizált film?
- Ha például a papa helyett is a mama beszél.

A satumarei mészárosok kérelme a csütörtöki vágások megengedése iránt.

A satumarei mészáros- és hentesiparosok az a kérelemmel fordultak a városi tanácshoz, hogy engedélyezze a vágóhídon csütörtöki napon is a vágást. Eddig ugyanis csütörtökön tisztogatási munkát végeztek a vágóhídon és emiatt szünetelt a vágás, amelyet ilyenkor csak külön díj fizetése ellenében engedett meg a város. A mészárosok kérelmét a tanács véleményadás céljából kiadta a vágóhídi albizottságnak.

RACIONALIZÁLT BESZÉD.

Pöcög valami apró ügyben vádlott és a bíró megkérdezi:

- Gyereke van?
- Igen, — feleli Pöcög — vizenkettő.
- Talán tizenkettő?
- Dehogy, vizenkettő. Tudniillik két fiam van és mind a kettő tengerész.

ARE DREPTATE.

— Auzi ce obrăznice, să-mi spună în obraz că sunt urâtă.

— Desigur că în obraz, dar unde, în altă parte?

Korszerű illetan

Hogyan viselkedjünk meghívás esetén.

Írta: BODOR PAL

Ebéd- vagy vacsorameghívásokat feltétlenül el kell fogadni, kivéve azt az esetet, amidőn valami nagyon fontos okunk van a távolmaradásra. Ilyen fontos ok például, ha az illető családnál rossz a közérzet, vagy ha éppen nem vagyunk ebések.

A lemondást telefonon, vagy levélben eszközöljük, de ha nincs telefon és levelet küldeni az idő rövidsége miatt már nem lehet, akkor adjunk fel táviratot ezzel a szöveggel:

Köszönet meghívásért, de sajnos, akadályozva vagyok, stop, bővebb kifogás levélben, stop.

Sokszor előfordul, hogy valakit illene meghívni vacsorára, de az illető nagyon sokat eszik és ezért szeretnők, ha meghívásunkat nem fogadná el. Ilyenkor az illemszabályokkal tisztában levő uriember felhívja az illetőt telefonon:

- Halló, kedves X., mit csinál ma este?
- Semmit, — hangzik legtöbbszörre a válasz, — szabad vagyok.
- És holnap este?
- Holnap is.
- És holnapután?
- Akkor dolgom van.
- Ejnye, de kár, — kell ilyenkor sajnálkozva mondani, — holnapután meg akartam hívni vacsorára.

Ha viszont mi akarjuk meghívni magunkat, olyankor nem illő dolog ezt leplezetlenül bejelenteni. Ehelyett finoman és tapintatosan ezt kell mondani a telefonba:

— Halló, kedves X., akar ma velem vacsorázni?

— Ezer örömmel, fogja minden valószínűség szerint felelni az illető.

— Na, akkor legyen szíves és szóljon a kedves nejének, hogy az én részemre is készíttessen vacsorát.

Ha nőtlen embert hívnak meg vacsorára, olyankor viszonzásképpen illő dolog virággal, vagy cukorkával kedveskedni a ház urnőjének. Ha azonban a szóbanforgó családnál közismerten rosszul főznek akkor legcélszerűbb ajándék egy jó szakácskönyv.

Ha vendégségben vagyunk és valami nem ízlik, illetlenség azt az asztalnál szóvátenni. Ha például nagyon vizes a feketekávé, ne panaszkodjunk ezért a háziasszonynak, hanem épp ellenkezőleg: igyunk meg még négy-öt csészevel. A háziasszony ilyenkor nagyon büszke lesz és így fog szólni: „Ugyátszik ön nagyon szereti a feketét”. Erre azután udvariasan ezt felelhetjük: „Ugy van, nagyságos asszonyom, különben nem innék annyi vizet, hogy egy-két csepp feketéhez juszak”.

Ha a csirke sovány és a háziasszony folyton biztat, hogy együnk még, udvariasan megjegyeztetjük:

— Inkább a csirkét méltóztatott volna biztatni!

Ha ilyen helyen másodszor vagyunk meghívva és a háziasszony megkérdezi, hogy teát, vagy kávét parancsolunk-e, ilyenkor illedelmesen ezt feleljük:

— Ha az, amit multkor kaptam, kávé volt, akkor teát kérek, ha tea volt, akkor kávét.

Asztalszomszédaink ruházatára nagyon vigyázzunk, nehogy leöntsük valamivel. De ha már megtörtént a baj és szomszédnőnk fehér selyemruháját például meggybefőttel öntöttük végig, akkor udvariasan megjegyezhetjük:

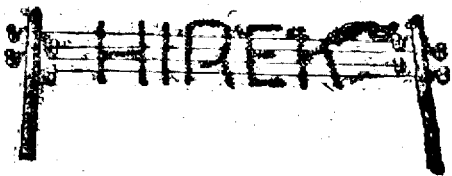
— Oh, semmi baj, ez a meggyfőtt kivethető!

E szellemes megjegyzésünket az egész asztal viharos kacagással fogja jutalmazni, a háziasszony pedig halás lesz nekünk, hogy ilyen kitűnően elszórakoztattuk vendégeit és máskor is meghív.

Külön fel kell hívni a figyelmet azon illetlen szokásra, hogy egyesek az asztalnál gyufaszállal piszkálják a fölkötet. Mellőzzük ezt a csunya szokást, hiszen ott van előtünk a fogpiszkáló.

Végül pedig ha körülhordják a tálat, ne vegyünk egyszerre tulsokat a tányérunkra. Ha azonban mégis akad olyan vendég, aki a körüli hordott tál egész tartalmát átrámolja tányérjára és a tálon nem marad semmi, ilyenkor a ház urnője finoman így utasítsa a szobalányt:

— Tegye le az üres tálat az ur elé és hordja körül a tányérját.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, félévre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, félévre 150 lej, negyedévre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Éves köteteknél árendiumény.

Redakcia si administratia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und administration Arad, Caminul Industriilor-Iparos Otthon.

— ARADRA JÖN A MUNKAÜGYI MINISZTER. Az aradi munkaügyi vezérfelügyelőséghez telefonártesítés érkezett, melyben közlik, hogy Nistor dr. munkaügyi miniszter valószínűleg szombaton Aradra érkezik.

— Szeptemberig jelentkezhettek a bankok. Augusztus elsején lejárt a határidő, ameddig a Hivatalos Banklistába való felvételeket kérelmezni lehetett. A legfelsőbb banktanács most szeptember elsejéig meghosszabbította a felvételi terminust azaz, hogy ezután már semmiféle hosszabbítást nem engedélyeznek.

— Feljelentés a Mica aranybánya ellen. A bradi Mica aranybánya társaság munkásai az aradi munkaügyi felügyelőségen feljelentést tettek a bányagazgatóság ellen, hogy a kollektív szerződés egyes pontjait a Mica nem tartja be. Galenda munkaügyi felügyelő kiszállt Bradra. Vissza érkezése után következőket mondotta munkatársainak: — A bradi aranybánya munkásainak jelentésére utaztam ki a helyszárra, hogy meggyőződést szerezsek, mennyiben felelnek meg a valóságnak a beadványban felsorolt sérelmek. Elsősorban a munkások kifogásolták, hogy a bányagazgatóság a szerződésben megállapított ebédidőnél kevesebbet adott, továbbá fűrdőt kértek, ezenkívül a kitermelés után járó bizonyos prémium kintalását is kérték. A helyszínen ejtettém meg a kihallgatásokat és sikerült is belém teremtenem a bányagazgatóság és a munkások között. A munkásság sérelmeit megfelelő módon orvosolják, így például a fűrdő kérdésében a bányagazgatóság bizottságot küld ki a kérdés tanulmányozására, ami az ebédidőt illeti, valamint a prémiumok kérdését, arra nézve is teljesen összhangba hoztam a munkásság érdekeit az igazgatóság érdekeivel, úgyhogy ma már teljes a béke.

— Kényszerregyezséget kért a Köztisztviselők Bankja. Bucurestiből jelentik: A Köztisztviselők Bankja kényszerregyezséget kért és beadványában arra kérte az ifjovi törvényszéket, nevezzen ki szakértő-bizottságot a fizetőképesség arányának megállapítására. A beadvány leszögezi, hogy a pénzintézetnek 9 milliós mezőgazdasági kintevősége van.

— Építészeti kiállítás a lipocsi őszi vásáron. A lipocsi őszi vásár egyik nagy eseménye az építészeti vásár és kiállítás lesz, amely minden évben összehozza az építkezés embereit. Idén többnapos építészeti gyűlés is lesz, amelyet a hivatalos építészeti kamara rendez. A világ minden részéből ide gyűlekeznek az építészek, mérnökök, kőművesek, vállalkozók és rokonszakszembeliek, hogy megtárgyalják az építkezés problémáit és azokat az újításokat, amelyekkel a technika megörvendeztette ezt az iparágat. Augusztus 26—28-án az ipari építkezés szerepel a napirenden, míg 27-én a telepítések pénzügyi műveleteiről tárgyalnak. Természetesen az őszi vásár hatalmas arányú szakkiállításokkal is szemléltetve teszi az építőipar fejlettségét. Az 1935-ös őszi lipocsi vásár iránt nemcsak Európában, hanem Amerikában is nagy az érdeklődés és előreláthatólag az rendkívül népes és látogatott lesz.

— Emelkednek a borárak. A belföldi piacon a borárak erősen emelkednek. Az árak emelkedését szakkörökben az általános terméshelyzettől hozták kapcsolatba. Az emelkedés általában elég jelentős volt és az árak szilárdulása tartósnak ígérkezik.

1935

MEGHÍVÓ

A Gheorgheni-i Ipartestület 1935 augusztus hó 18-án (vasárnap) délelőtt 9 órai kezdettel ünnepélyt

Zászlószenteliséssel
egybekötve

fenntartásának 50 éves évfordulóján
az Ipartestület székházában

amelyre Ardeal és Bánát iparosait tisztelettel meghívja, az

Előjáróság.

Műsor:

1. Reggel 9 órakor gyűlekezés az Ipartestület helyiségében.
2. Fél tíz órakor felvonulás a „Székely Fuvószenekar kíséretével a román. hatolikus templomba.
3. 10 órakor szentmise.
4. Szentbeszédet tart Vákár József örményplébános.
5. Zászlószentelés: Szabó György apát plébános által.
6. Visszavonulás az Ipartestületbe.

Zászlóanyák:

Dr. Otetea Valérné, Dr. Tilscher Edéné Dr. Câmpian L. Maxné, Dr. Nagy Józsefné, Balázs Vilmosné, Kassay Imréné, Bajna Imréné, Stangel Károlyné, Gáspár Máthéné, Páll Sándorné, Biró Józsefné, László Istvánné, Novák Béláné, Szócs Aronné.

Koszerus leányok és vőfők:

Strasser Tercsike, Deutscher Bözsike, Kovács Bözsike, Blénassy Ettuska, Biró Ilke, Köllő Margitka, Szócs Irénke, Strasser Mancika, Szentpéterváry Rózsika, Torday Sárika, Bajtalan Bözsike, Páll Irma, Gáspár József, Szász Béla, Horváth Béla, Kolumbán László Boldizsár Károly, Leopold Sándor, Csutak Elek, Jánosy József, Burján Sándor, Schmiedt Sándor, Pongrácz Árpád, Both János

Diszközgyűlés:

1. Immul Regal énekl az Ipartestület „Dalköre”.
2. Zászló megáldása felekezettek szerint.
3. A felszentelt zászló átadása, és átvétele. 4. Beszél: Dr. Câmpian L. Max polgármester. 5. Előki megnyitó. 6. Az Ipartestület multját ismerteti Strasser József jegyző. 7. Zászlóavató beszédet tart Kassay Imre iph. biztos. 8. Üdvözlések: Szabó Béni orsz. képviselő üdvözl az öreg veteránokat. 9. Királyi kitüntetések kiosztása: Dr. Otetea Valér prefektus ur által. 10. Zászlószeg bekaverése. 11. Az estharangzó énekl az Ipartestület „Dalköre”.

A meghívottakkal egyidejűleg kézbesített névreszóló zászlószegjeink az iparoság iránti áldozatosságának hálás elismerését jelképezik: Kérjük szépen szívesen fogadni azokat és augusztus hó 17-ig a szeg bekaverése iránti elhatározását amúsortunkba való beillesztés végett bejelenteni szíveskedjék.

Délután 2 órakor közösed,
az Ipartestület székházában

amelyre az előjegyzéseket kérjük Ipartestületünk hivatalos helyiségébe augusztus hó 16-ig bejelenteni.

A vidéki kiküldöttek akik igényt tartanak szállásra ezt augusztus hó 15-ig bejelenteni szíveskedjenek.

Este 9 órai kezdettel lampionos kerti ünnepély
műsorral és tánccal egybekötve.

1. Zenenyitány: Sándor István és zenekara. 2. Megnyitó beszédet tart Dr. Csibő Andor Ipt. kultur-osztályának elnöke. 3. Ének: Az Ipartestület „Dalkörétől” Ünnepre fel. 4. Ünnepi beszéd: Szabó Béni orsz. képviselő által. 5. Szindarab: RAPCSAK, vigjáték egy felvonásban Irta: Török Rezső. Személyek: Özv. Torma Kocsárdné: Blénassy Juliska. Teréz mostoha leánya: Lázár Ila. Rapcsák Fedor: Zárug János. Tódor a fia: Hegyessy János. Weszelovszky: Portik Lajos. Marcsa: Szentpéterváry Rózsika. 6. Klasszikus tánc. Szünet. 1. A Dal: Énekl az Ipartestület „Dalköre”. 2. Alma tánc: Lejtik: Málnassy I. és Hegyessy Anikó. 3. Szindarab: A MEZEI, irta: László Miklos. Személyek: Kémenes: Both János Mezei: Portik Lajos. Házmesterné: Szentpéter Rozsika. Idegen hölgy: Deutscher Bözsike. Betörő: Gáspár Balázs ifj. Kifutó fiu. 4. Népdalok ének. 5. Zene: Sándor István és zenekara. Műsor után tánc reggelig. Belépti díj nincs.

MODERN.

— Schimbă-ți cămaşa, că e tare murdară.
— Nu e nimic, mamă. Pun peste ea rochia nouă de mătase.

CE ESTE O MIREASA?

O mireasă este o femeie care încă nu e bărbat, dar care şi-a pus depe acum ochii pe unul.

Aradi Iparosok Temetkezési Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutor de Inmormantare a Industriilor din Arad face cunosut membrilor cari sunt in restanta cu cotizatiile lor, sa achite restanta in intregul lor propiu, fiindcă in conformitatea §-lui 14 si 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedează in tunc timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizatiunile sunt scadente după următorii membri decedati:

In grupa „A” csoportban 848. Ioan Balog János, 849. Iosif Radenich József.

In grupa B. csoportban 868. Iosif Koloszá József, 869. Samuil Gáspár Sámuel,

Az aradi Iparosok Temetkezési Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálozási járulékaikkal hátralekban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic megazulnik, azaz ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható. A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunica cu asociatii, că cotizatiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportjai igazgatósága es uton közli a tagjaival, hogy a halálozási járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

In grupa I. csoportban Vád. lui Mihai Ratkovits Mihályné 784, Iosif Koloszá József 785.
In grupa II. csoportban Carol Geiky Károly 871.

Str. Remus 10 számú ház

lakással és asztalos műhellyel olcsón és előnyös feltételek mellett

eladó.

Bővebbet: Iparosok Hitelszövetkezeténél Arad.